Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

Revistă editată de
Ministerul Educației și Învățămîntului
și Uniunea Sindicatelor
din Învățămînt, Știință și Cultură

ANUL XIII (XXXIV) Nr. 284 (1 370)
Simbătă 15 februarie 1986

8 pagini — 2,50 lei

ÎN LUMINA HOTĂRÎRILOR

CONGRESULUI ȘTIINȚEI ȘI ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

ORDINEA ȘI DISCIPLINA, PREMISE ALE CALITĂȚII

Alături de celelalte sectoare ale activității economice și sociale, școala Oltului se află plenar angajată în munca pentru traducerea în viață a sarcinilor izvorîte din documentele Congresului al XIII-lea al P.C.R., din magistralul Raport prezentat de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, documente în care ideea de bază ce jalonează această etapă este realizarea unei calități noi, superioare, a întregii activități sociale, dezvoltarea procesului revoluționar de edificare a socialismului și înaintare a României spre comunism.

Conștienți de responsabilitățile înalte pe care le incumbă **„continuarea cu fermitate a procesului de transformare revoluționară a societății“**, lucrătorii școlilor din județul Olt, sub conducerea organelor și organizațiilor de partid, sînt hotărîți să facă totul pentru ca **noua calitate în munca de învățămînt să însemne, în primul rînd, pregătirea tinerei generații în spirit revoluționar**, să dea societății oameni capabili de activitate revoluționară. Mobilizați puternic și de Hotărîrile Congresului științei și învățămîntului, încă din cursul lunii ianuarie a.c. au fost organizate consfătuiri de lucru pentru perfecționarea tuturor cadrelor didactice din învățămîntul preșcolar, primar, gimnazial, liceal și profesional pe probleme ale muncii educative. Pentru asigurarea unei acțiuni cît mai unitare, consfătuirile s-au desfășurat la centre de județ pe specialități sau grupe de specialități, unde s-au dezbătut pe larg și aprofundat aspecte concrete ale activității educative în școli.

Din intervențiile unor directori de școli și ale unor cadre didactice reținem **ideea necesității de a continua și ridica pe noi trepte calitative ordinea și disciplina, condiții ale ridicării calității procesului instructiv-educativ**.

Cadrele respective au subliniat importanța chemării Congresului științei și învățămîntului : **„Indiferent de disciplina pe care o predați, răspundeți imprimarea în rîndurile tineretului studios a spiritului de ordine și disciplină, a cinstei și corectitudinii, a respectului față de legile țării și normele socialiste de conviețuire, a atitudinii înaintate față de îndatoririle școlare și obștești !“**.

În acest mod a fost întărită, încă o dată, ideea că, fără disciplină, nu este posibilă nici conviețuirea socială, nici producția, iar respectarea ordinii și a regulilor stabilite de colectivitate este una din condițiile principale ale obținerii de rezultate bune în orice sector de activitate. Iar în cazul școlii, ca subsistem al organizării sociale, disciplina se impune și prin faptul că în școală este pregătită pentru muncă, pentru viață întreaga generație tînără. Tocmai de aceea, în școala socialistă formarea deprinderilor de comportare disciplinată se constituie, mai întîi, ca scop al educației, menit să dea societății oameni disciplinați, învățați să respecte legile statului, regulile de conviețuire socială, hotărîrile adoptate de colectivul din care fac parte.

În școală însă, disciplina este și o condiție pentru obținerea de rezultate bune. Fără respectarea ordinii, munca școlară nu s-ar putea desfășura cu randament. Toate aspectele activității prezentate, precum și propunerile formulate pe marginea acestora au fost preluate de către conducerea Inspectoratului Școlar și ele au constituit obiectul analizei muncii desfășurate pe trimestrul I al anului școlar 1985/1986, analiză organizată în zilele următoare consfătuirilor amintite. La ședință au participat directorii unităților de învățămînt din județ și, cu acest prilej, au fost comunicate și constatările și concluziile brigăzii Ministerului Educației și Învățămîntului care a controlat și îndrumat activitatea din unele școli în trimestrul I al anului școlar în curs. A fost folosit momentul și pentru a populariza și generaliza în școlile noastre unele experiențe pozitive, pe linia realizării ordinii și disciplinei cadrelor didactice și a elevilor. S-a evidențiat experiența bună a unor colective didactice, a unor conduceri de școli, care au început anul școlar acordînd atenția cuvenită întocmirii documentelor școlare, a celor de planificare a muncii. În unități ca : Liceul Agroindustrial din Scornicești, Liceul Industrial Nr. 2, din Caracal, școlile : Nr. 9 din Slatina, din Vulturești, Nr. 2 din Corabia, din Bobicești, Nr. 2 din comuna Iancu Jianu, din Pleșoiu, din Curtișoara ș.a., planul general de muncă este rodul contribuției tuturor membrilor colectivului, al studierii atente a documentelor partidului și statului nostru cu privire la învățămînt, a cuvîntărilor secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Măsurile înscrise în planul de muncă corespund realităților concrete în care se desfășoară procesul instructiv-educativ, iar organele conducerii colective, directorii de școli verifică și îndrumă permanent activitatea tuturor cadrelor didactice, în vederea realizării acestor sarcini.

Ca instrument permanent de lucru, planul general de muncă a fost actualizat cu noile sarcini ce decurg din lucrările Congresului științei și învățămîntului, din dispozițiile Ministerului Educației și Învățămîntului, ulterioare deschiderii cursurilor școlare.

Același stil de muncă a fost adoptat și în privința conceperii și organizării activității colectivelor de catedră, a comisiilor metodice pe specialități. Inspectorii școlari de specialitate, șefii colectivelor de catedră, responsabilii comisiilor metodice s-au preocupat pentru acest an de desfășurarea activităților de perfecționare a cadrelor didactice, menite să asigure direct ridicarea activității de predare-învățare și de educație la nivelul exigențelor actuale. În locul direcționării de la Inspectoratul Școlar a fost lăsată să se manifeste inițiativa în găsirea celor mai variate și adecvate forme de activitate, în strînsă concordanță cu specificul fiecărei unități de învățămînt. Ca un prim rezultat, s-a înregistrat și creșterea nivelului de pregătire al elevilor, sporirea numărului de elevi participanți la concursurile pe discipline de învățămînt (etapele pe clase și pe școală), a crescut numărul cercurilor de elevi, se înregistrează un interes mai mare din partea elevilor pentru învățătură etc. Concludente sînt rezultatele obținute de elevii unităților : Liceul Industrial, Corabia, Liceul de Matematică-Fizică „Ion Minulescu“, Slatina, Școala, cu clasele I—VIII Nr. 10, Slatina, Școlile din Vișina, Băbiciu, Tufeni, Vulpeni, Slătioara ș.a.

Dar dacă aspectele prezentate sînt mai mult un reflex al spiritului de ordine și disciplină existent în școlile județului și pe care ne străduim să-l

Prof. dr. ELENA BĂRBULESCU
inspector școlar general al județului Olt

(Continuare în pag. a 3-a)

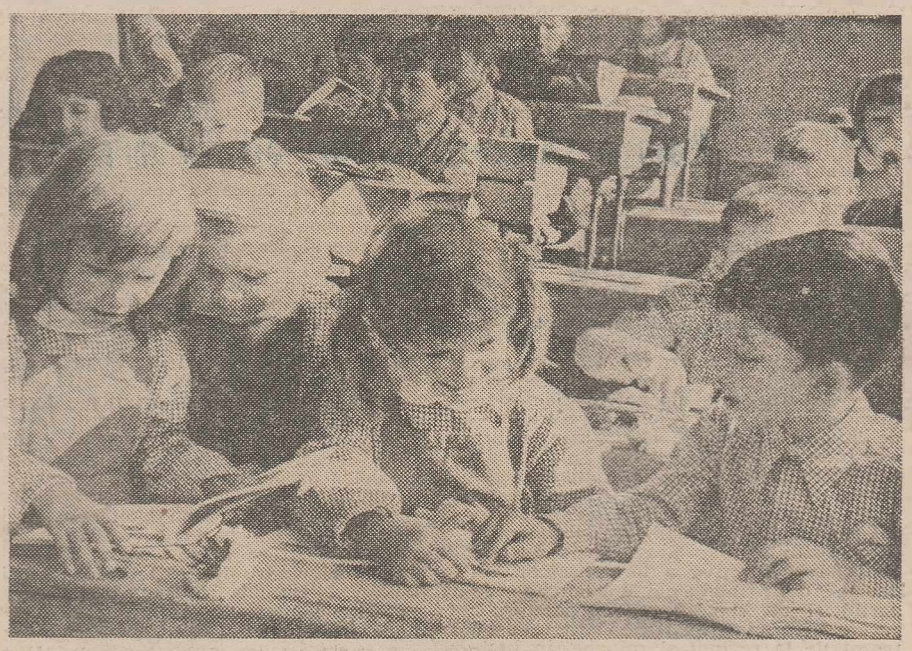

Sub privirile atente, exigente ale dascălilor se modelează „viitorul de aur“ al țării ; ei, copiii, garanția mersului nostru sigur spre culmile progresului și ale civilizației, garanția vigorii și nemuririi noastre.

VOCAȚIA DE PACE A POPORULUI ROMÂN

Știindu-ne aici, pe Carpați și la Dunăre, de la începutul mileniilor civilizației n-am purtat decît lupte de apărare împotriva cotropitorilor. Și ne mîndrim că, în numele păcii și al libertății, s-au jertfit Decebal și Gelu Românul în bătăliile de la Sarmizegetusa ori de pe Someș. Basarab I, cu țăranii lui, tot în numele păcii și al libertății a închis cu stînci și butuci, la Posada, calea neprietenului venit cu gînd rău, de-nrobire. Că tot pace și libertate a vrut și Iancu de Hunedoara, gonind călcătorii de țară la Sintimbru ori pe Ialomița. Dintr-o neobosită voință de pace, aproape o jumătate de veac, Ștefan Vodă al Moldovei a ținut buzduganul îndreptat doar spre dușmanii care veneau să-i fure averea și dreptul de a trăi slobod. Înainte și după fiecare bătălie, voievodul din Suceava a dorit, a propus, a cerut prietenie, înțelegere, pace, a căutat alianțe împotriva primejduitorilor civilizației, omeniei și păcii. Unirea de la 1600, săvîrșită de Mihai Viteazul, a avut, ca scop, în esență, tot apărarea dreptății și libertății poporului român, prin Unirea lui sub aceeași ocîrmuire, în aceeași țară, capabilă a înfrunta primejdiile și a rezista dușmanilor păcii. Nici unul din cei care ne-au condus de-a lungul veacurilor n-a urmărit cuceriri de teritorii străine, ori rapt din munca și dreptul altuia. Prietenia, buna înțelegere, respectul față de om au fost, dintru începuturi, datele esențiale ale gîndirii, ale psihologiei, ale comportamentului poporului nostru. Pentru noi, pacea a fost, totdeauna, o modalitate, singura modalitate de a trăi, cinstit și omenește. Pentru noi, pacea a fost și este o stare de spirit congenitală, un scop, o necesitate absolută, un mod de viață. Noi, ca popor și stat, n-am fost agresivi față de nimeni pe lume ; iar atunci cînd împrejurările ne-au silit să punem mîna pe armă, am făcut-o cu durere și cu cel mai profund regret, că atîția dintre cuceritori și expansioniști au venit, ei întîi, cu arma, cu forța, cu înrobirea, cu nedreptatea, cu vrăjmășia asupra noastră. S-a minunat lumea că, în 1859, am înfăptuit primul pas spre unire, fără altă armă decît cea a inteligenței, a diplomației, a puterii de a ne pleda procesul dreptului la existență. Și asta, într-o vreme cînd și italienii și germanii și nord-americanii își înfăptuiau unirea națională, statală, prin sîngeroase războaie. V. Alecsandri, C. Negri, M. Kogălniceanu, domnitorul Alexandru Ioan Cuza, au fost apărători ai dreptății române, și expresia voinței întregului popor român la împlinirea unirii pe calea păcii, pe calea punerii în practică a unui ideal milenar, fără vărsare de sînge. Nici o știrbire de hotar drept, legic, adevărat n-a pătat istoria și conștiința noastră românească. Iar dacă a trebuit să ne batem pentru independență, în 1877, și pentru desăvîrșirea unității naționale, în 1916—1918, am făcut-o cu cea mai mare strîngere de inimă. Și, numai pentru că nu s-a putut altfel. Geniul păcii care înzestrează poporul nostru s-a tălmăcit apoi, între cele două războaie mondiale, prin stăruitoarea bătălie politică și diplomatică dată de N. Titulescu. Un adevărat erou al păcii, recunoscut de întreaga lume. Pornind de la convingerea că „pacea este, înainte de toate, o stare de spirit“, că „pacea nu poate fi servită decît printr-un ideal“, că „pacea este o necesitate absolută pentru lumea întreagă“, el demonstra, în același timp, că „pacea nu este nici odihnă, nici delăsare“, ci activitate neîntreruptă pentru apărarea civilizației, a liniștii, independenței și integrității naționale a țărilor, a națiunilor, a speței umane însăși.

I-a fost dat omenirii să nu asculte glasul înțelept al păcii, să lase cale slobodă fascismului dezlănțuitor al celei mai cumplite conflagrații mondiale, din 1939—1945. Ca țară și popor am fost, în acei ani, cei mai jigniți, mai nedreptățiți, mai sfîrtecați. Și totuși, în numele democrației, civilizației, omeniei și păcii, am mai găsit în noi resursele morale și biologice de a sacrifica 170 000 de vieți tinere, pentru a dobori fascismul și politica lui războinică, pentru a contribui la eliberarea vecinilor și a fi lîngă Praga și Viena, în ziua de 9 Mai 1945, cînd victoria împotriva hitleriștilor însemna pacea lumii, a întregii lumi. Dar, iată această pace a lumii, așa de scump plătită, este iar amenințată. Și amenințarea-i mai groaznică decît oricînd. Căci n-ar fi numai un război obișnuit, ci o catastrofă a întregii omeniri, o sfărîmare atomică a întregului glob terestru. De aceea, poporul român, alături de toate popoarele lumii, strigă împotriva războiului și luptă pentru pace. Iar vocația lui pentru pace este exprimată, de două decenii, de însuși conducătorul statului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Niciodată România n-a avut în fruntea ei un atît de hotărît, de stăruitor, de eroic apărător al politicii de pace în lume. Expresie înaltă a voinței întregului popor, a vocației lui pentru pace, președintele nostru ne călăuzește pe cea mai dreaptă cale spre țelul cel mai înalt al omenirii, acum și întotdeauna : concentrarea tuturor forțelor socialiste și înaintate pentru realizarea marelui și salvatorului deziderat de a făuri o lume fără arme și fără războaie. O lume a colaborării și prieteniei între toate națiunile, prin înghețarea producției de armament nuclear, prin reducerea cheltuielilor militare, prin distrugerea arsenalelor nucleare, salvînd astfel omenirea de coșmarul morții atomice. Întemeiați pe vocația de pace a poporului român, încrezători în politica înțeleaptă și energică a președintelui nostru, educîndu-ne tineretul în spiritul apărării dîrze și demne a păcii, antrenîndu-ne cu eficiență în toate acțiunile menite să înăbușe pornirile războinice și să salveze pacea, noi pășim pe cea mai firească, mai cinstită și mai umană cale deschisă de firea noastră ca popor și bătută și răzbătută de toți strămoși.

DUMITRU ALMAȘ

„ATLAS GEOGRAFIC. REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA"

Apariţia **Atlasului geografic** al ţării, (la **Editura Didactică şi Pedagogică**), în a doua parte a lunii decembrie 1985, reprezintă pentru profesorii care predau geografia în învăţămîntul gimnazial şi liceal un însemnat eveniment editorial. Această lucrare se prezintă în condiţii grafice foarte reuşite, datorită strădaniilor depuse de colectivul Întreprinderii Poligrafice din Braşov, intreprindere specializată în arta grafică a hărţilor, specialiştilor de la secţia geografică a editurii, care au urmărit îndeaproape execuţia cartografică a lucrării şi reproducerea fidelă a hărţilor de autor. contribuţiei autorilor şi concepţiei tematice a coordonatorilor — prof. univ. dr. docent Victor Tufescu şi prof. univ. dr. Constantin Mocanu — care au întocmit planul ştiinţific didactic al atlasului.

Rezultatul acestor colaborări se materializează în reusita la nivelul celor mai bune atlase, Atlasul geografic al ţării, ca fond tematic, putînd fi considerat un adevărat „Atlas geografic naţional".

Apariţia actualului **Atlas geografic al R. S. România** reprezintă astfel, la împlinirea a două decenii de la prima ediţie, nu numai o lucrare cu totul nouă. dar şi un adevărat bilanţ al celor două decenii de ample şi însufleţite realizări în toate domeniile din ţara noastră. Sînt evidente marile împliniri în cercetarea ştiinţifică, ilustrată plenar în aria multidisciplinară a domeniilor de referinţă — de la geologie, relief, climă, ape. soluri, vegetaţie şi faună, pînă la problemele privitoare la populaţie, la ramurile economiei şi social-culturale — introduse în hărţile acestui atlas. Atlasul prezintă. astfel, nu numai cele mai recente contribuţii ale ştiinţei, dar şi concepţia dezvoltării de perspectivă a ţării noastre în lumina celor mai noi documente de partid şi de stat. Baza reprezentărilor cartografice în repartiţie teritorială a trecut de la regiuni şi raioane, în limitele administrative existente, în anul apariţiei primei ediţii a Atlasului, la limitele de judeţe, la ariile geografice şi la hărţile mai amănunţite, chiar la limite de comune, cum sînt ele astăzi. Întrucît principiile care au stat la baza delimitării judeţelor în anul 1968 au pus pe baze noi posibilităţile de dezvoltare a tuturor zonelor ţării, hărţile atlasului ilustrează noile baze conceptuale, reprezentînd de fapt un adevărat bilanţ al dezvoltării ţării noastre în ultimele două decenii, în profil teritorial.

După cum afirmam, noul Atlas geografic al R. S . România marchează nu numai un bilanţ al marilor realizări din ultimii douăzeci de ani, dar şi tendinţele de dezvoltare în următoarele cincinale.

Atlasul apărut acum redă realităţile statistice din anul 1983, după Anuarul statistic din 1984. Este, aşadar, ancorat mai mult în actual, putînd fi astfel mai folositor elevilor şi studenţilor, şi, bineînţeles, oamenilor de ştiinţă şi cultură care urmăresc dezvoltarea ţării noastre.

Deşi într-un format la scară mai mică, el este mai bogat în conţinut informativ. prin aceea că redă populaţia (inclusiv numărul de locuitori ai oraşelor, structura urban-rurală a judeţelor, arealele de densităţi demografice), industria, agricultura. modernizarea căilor rutiere, electrificarea şi dublarea căilor ferate etc., cu date la zi.

Subliniem în mod deosebit înaltul nivel ştiinţific al acestei lucrări, la întocmirea căreia s-au folosit cele mai recente contribuţii geografice. Prin aceasta el depăşeşte, prin unele informaţii, limitele învăţămîntului liceal şi universitar, putînd folosi chiar specialiştilor din producţie. Se realizează astfel o legătură utilă între cercetare. învăţămînt şi producţie.

Începînd de la hărţile privitoare la poziţia geografică a ţării noastre, în raport cu marile sectoare de climă ale continentului european şi cu limitele principalelor areale de vegetaţie, urmate de harta Carpaţilor, ca unitate montană caracteristică pentru zona ţării noastre, la care se adaugă harta geologică, reprezentare nouă ca nomenclatură şi areale (îndeosebi pentru Neogen) şi două hărţischiţe pentru mişcările crustale şi seismotectonice, toate sînt prezente într-o nouă viziune ştiinţifică.

Relieful este prezentat într-o hartă generală a diviziunilor teritoriale din munţi şi Subcarpaţi, dealuri şi cîmpii, precum şi detalieri prin hărţi, a celor trei sectoare carpatice, a incintei Transilvaniei, a dealurilor şi Cîmpiei de Vest, a Subcarpaţilor şi Podişului Moldovei, a Podişului Getic şi a celui dobrogean, la care se adaugă Platforma continentală cu reprezentarea faciesului de nisipuri şi miluri, a văilor submarine etc.

Într-o viziune nouă sînt redate hărţile climatice întocmite pe baza unor calcule medii pe un număr mare de ani (150 pentru temperaturi, peste 70 pentru precipitaţii). Sinteza este reprezentată printr-o hartă nouă — cu multe elemente proprii — a climei şi topoclimatelor ţării noastre. Cu totul inedită este harta solurilor, ce foloseşte nomenclatura cea mai nouă a tipurilor genetice de soluri. Se adaugă hărţile de vegetaţie naturală şi faună (terestră şi acvatică). La hărţile privitoare la populaţie şi aşezările omeneşti (cu oraşele după mărime şi după data atestării lor documentare), cu planurile principalelor oraşe ale ţării, se adaugă hărţile despre industrie (remarcabilă cea a pădurilor şi a industriei lemnului, a combustibililor minerali, a materialelor de construcţii etc.), încheiate de harta generală a industriei. Hărţile privitoare la agricultură încep printr-o prezentare a fondului funciar, urmată de hărţi ale culturilor vegetale (se remarcă cele privitoare la cultura viţei de vie şi cea a pomilor fructiferi, precum şi harta generală a agriculturii) şi a creşterii animalelor.

În ultima parte a atlasului sînt hărţile cu căile ferate şi cele rutiere (ilustrîndu-se cele modernizate, electrificate şi duble), cu Canalul Dunăre-Marea Neagră şi reţeaua metroului din Capitală (linii date în exploatare şi linii în construcţie). Urmează hărţi privitoare la ocrotirea sănătăţii, la învăţămînt şi cultură, precum şi o hartă nouă, completă a turismului. În încheiere, îmbinate cu patru hărţi de detaliu, se dau imagini fotografice color ale celor mai reprezentative peisaje şi localităţi din ţară.

Realizarea de către un colectiv de autori, între care prof. dr. doc. Victor Tufescu şi prof. dr. doc. Graţian Cioflica, de la Universitatea din Bucureşti, prof. univ. dr. Constantin Mocanu de la Academia de Studii Economice din Bucureşti, conf. dr. Ion Velcea şi lector univ. dr. Mihai Geanana de la Universitatea din Bucureşti, precum şi cunoscuţi geografi de la Institutul de Cercetări Geografice, între care : dr. doc. Petre Gîşlescu, dr. Octavia Bogdan, dr. Ioana Ştefănescu, dr. Ion Zăvoianu, dr. Dan Bălteanu, cercetător Gh. Iacob şi profesor Eustaţiu Gregorian, explică înalta ţinută ştiinţifică a acestui atlas.

Din aceste colaborări fructuoase a izvorît calitatea noului **Atlas geografic al Republicii Socialiste România**, atît ca fond ştiinţific, cît şi ca prezentare grafică.

Prof. DUMITRU FILIP
inspector
în Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului

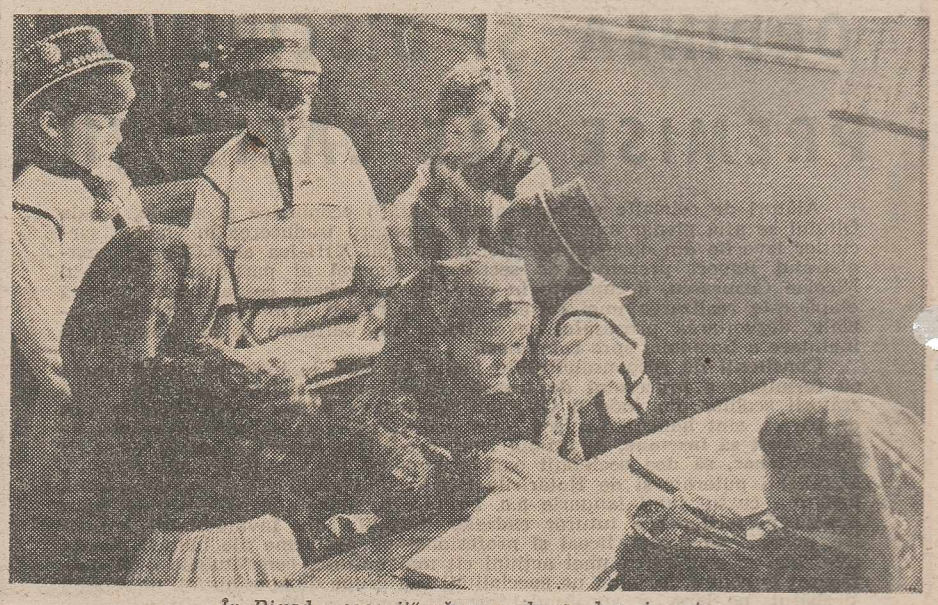

În Bixad, „coconii" răsucesc hora, dar şi cartea

Breviar

50 de elevi din ciclul gimnazial al **Şcolii Nr. 3 din Lugoj**, conduşi de profesorii **Ion Cioroabă** şi **Gheorghe Luchescu**, au participat la o excursie deosebit de instructivă în oraşul marei Uniri, Alba Iulia. În drum spre vestita localitate istorică, au mai fost vizitate : Casa memorială „Traian Vuia" din comuna cu acelaşi nume, Termocentrala de la Mintia, Castelul Huniazilor şi Combinatul Siderurgic din Hunedoara, Casa memorială „Aurel Vlaicu", „Muzeul Aurului" din Brad, Cetatea de la Sarmizegetusa etc. Excursia a avut un pronunţat caracter patriotic ● Tot despre o excursie ne informează şi **prof. Gh. Cămăraş** : a unui grup de elevi de la **Şcoala Nr. 20 din Arad**, în localitatea Vatra Dornei, de unde au vizitat monumentele istorice din Nordul Moldovei, Casa memorială „Ciprian Porumbescu", Cetatea Sucevei ş.a. ● **Liceul Industrial „Hidromecanica"** din Braşov şi-a sărbătorit de curînd 100 de ani de existenţă. Cu acest prilej, a avut loc o adunare festivă şi o sesiune de comunicări şi referate. în plen şi pe cinci secţiuni. Urăm şcolii aniversate viaţă lungă şi noi succese în munca de instruire şi educare a tinerelor generaţii ! ● În zona **Dealului cu Nisip** al comunei **Pişcolţ, judeţul Satu Mare**, pionierii **Gheorghe Chiş** şi **Georgeta Ioana Chiş**, care învaţă la **Liceul „N. Bălcescu" din Cluj-Napoca**, au descoperit un valoros tezaur, format din 14 monede romane şi 5 bizantine. Monedele au fost predate Muzeului Ţării Crişurilor. **(Prof. Ilie Rad).** ● În perioada vacanţei de iarnă, **Şcoala Nr. 10 din Rm. Vîlcea**, cu sprijinul Comitetului cetăţenesc de părinţi, a organizat o tabără de matematică şi limba română în staţiunea Voineasa. Au participat 50 de elevi din clasele VII—VIII. **(Prof. Mihai Buharu)** ● **Prof. Lazăr Viorel** din **Craiova** ne trimite, împreună cu alte cîteva ştiri (din păcate, cam tardive), Nr. 4 al revistei „Alfa", editată de **Casa Pionierilor şi Şoimilor Patriei din Craiova.** „Alfa — cităm dintr-un frumos cuvînt înainte — nu e numai prima literă a unui străvechi alfabet, ci şi un semn de suflet, ea simbolizînd începutul cel pururi renăscător". Începutul — în matematică, în poezie, în literatura ştiinţifico-fantastică etc... Mult succes ! ● **Inspectoratul Şcolar al judeţului Harghita** se gîndeşte încă de pe acum la configuraţia anului şcolar 1986/1987, publicînd un valoros „Ghid de orientare şcolară şi profesională", pe care l-a trimis şi redacţiei noastre. „Ghidul", avînd drept coordonator pe **prof. Nicu Vrabie, inspector şcolar general al judeţului**, cuprinde între altele : Lista liceelor din judeţul Harghita ; Gînduri despre alegerea profesiunii ; La înscriere. elevii vor prezenta la secretariatele unităţilor de învăţămînt următoarele :.... ; În ajutorul diriginţilor etc. ● La **Liceul Pedagogic din Ploieşti** s-a organizat o expoziţie a mijloacelor intuitive pentru clasele I—IV, care a prezentat un interesant material didactic conceput, confecţionat şi utilizat, într-o manieră originală de **învăţătoarea Elena Voicu de la Şcoala Nr. 21 din Ploieşti.** Vizitatorii au avut la dispoziţie materiale didactice care relevă cu claritate esenţa noţiunilor pe care le învaţă copiii în clasele I—IV, executate într-o ţinută estetică şi o coloristică încîntătoare, a căror funcţionalitate au găsit-o atît în explicaţiile scrise, însoţitoare, cît şi în cele verbale date de autoarea materialelor expuse. **(Lector univ. dr. Nicolae Oprescu).**

D. CICHIRA

În clasele iernii, elevii răspund: „Prezent!"

„SEMAFORUL — LICURICI ÎI ÎNVAŢĂ PE CEI MICI !"

Editată de către Direcţia Circulaţie din Inspectoratul General al Miliţiei şi elaborată cu sprijinul redacţiei revistelor „Luminiţa" şi „Şoimii patriei", culegerea de povestiri, poezii, cîntece, scenete şi jocuri pentru pionieri şi şoimi ai patriei **„Semaforul-Licurici îi învaţă pe cei mici !"** este o excelentă broşură de popularizare a principalelor reguli de circulaţie în rîndul copiilor, inspirat şi colorat ilustrată de graficieni talentaţi, de scriitori sensibili ai literaturii pentru copii cum ar fi : Dimitrie Rachici, Irimie Străuţ, Marta Cuibuş, G. Zarafu, Elena Dragoş sau de talentaţi redactori precum : Constanţa Stoica, Aghi Caraba, Lidia Novac şi alţii. Cartea îndeamnă, aşa cum precizează autorii „În loc de cuvînt înainte", la „atenţie, la răspunderea părinţilor şi educatorilor pentru viaţa copiilor, pentru deprinderea acestora cu respectarea strictă a regulilor de circulaţie. fie atunci cînd circulă cu mijloace de transport, fie în deplasările pe jos, ca pietoni". Şi, într-adevăr. povestirile au darul să stîrnească curiozitatea copiilor, să stimuleze acţiunile cadrelor didactice în tratarea acestui subiect de viaţă care se învaţă odată cu tot ceea ce trebuie să înveţe copiii la vîrsta întrebărilor. Dar să dăm, încă o dată, cuvîntul autorilor : „Micii pietoni, pe care-i deprindem de la o vîrstă fragedă să cunoască drumul, strada cu toate «capcanele» ei, vor găsi, între coperţile acestei lucrări, multe sfaturi care să-i facă atenţi, să-i pună la adăpost de orice pericol.

Aşadar, vă invităm la drum, printre atîtea întîmplări, pe care le veţi găsi la fiecare intersecţie de... pagini. Culoarea verde a semaforului vă indică drum liber spre lectură !".

DOINA SĂNTIMBREANU

CONCURSURI PE DISCIPLINE DE ÎNVĂŢĂMÎNT

Programa—cadru a concursului de Istoria României — clasa a VIII-a

— La faza pe clasă şi şcoală : Trăsăturile generale ale orînduirii comunei primitive ; Epoca pietrei ; Epoca metalelor, Descompunerea comunei primitive. Dacia şi daco- geţii ; Statul dac centralizat şi independent în vremea lui Burebista şi Decebal ; Dacia în timpul stăpînirii romane (sec. II-III e.n.) ; Formarea poporului român şi a limbii române.

— La faza pe comună, oraş (sector) se adaugă : Evoluţia societăţii româneşti la începuturile feudalismului.

— La faza judeţeană se adaugă : formarea statelor feudale româneşti ; Evoluţia Ţărilor Române de la formarea statelor feudale independente pînă la unirea lor politică sub conducerea lui Mihai Viteazul (din această temă numai lecţiile referitoare la organizarea internă, viaţa economică, viaţa socială, lupta Ţărilor Române pentru apărarea independenţei şi păstrarea fiinţei statale).

— La faza republicană se adaugă : cele lalte lecţii din tema nr. 10 ; Dezvoltarea culturii pînă la sfîrşitul secolului al XVI-lea. Caracterul original şi unitar al culturii poporului român ; Unirea politică a Ţărilor Române sub conducerea lui Mihai Viteazul.

„EXPERIMENT ORTOGRAFIC"

Deziderateul înzestrării tuturor elevilor cu cel mai important instrument de comunicare interumană — limba — impune intensificarea eforturilor educatorilor atît pentru modelarea şi creşterea posibilităţilor de exprimare orală şi scrisă, cît şi pentru formarea unor deprinderi ortografice temeinice.

Pornind de la ipoteza că recuperarea elevilor disortografici este posibilă chiar şi la o vîrstă şcolară mai înaintată, din iniţiativa Inspectoratului Şcolar a fost organizat cu elevii clasei a VII-a un experiment pedagogic ameliorativ constînd în administrarea unui program intensiv de ortografie.

Fără a prejudicia parcurgerea integrală a programei analitice, s-a procedat la utilizarea primelor cinci minute ale fiecărei lecţii de limba şi literatura română, pentru clarificări şi exerciţii ortografice reunite sub genericul „ortograma săptămînii." În decursul unui trimestru au fost reluate, prin explicaţii şi dictări, exerciţii structurale sau cu caracter creator, ortogramele mai puţin însuşite de întreaga masă de elevi. Concomitent, acolo unde programa şi logica lecţiei o impuneau, s-au realizat şi alte momente ortografice prevăzute de manual sau create de profesor. Munca independentă a elevilor din cadrul rubricii „ortograma săptămînii" a fost permanent evaluată, păstrîndu-se o riguroasă evidenţă a progresului şcolar.

Rezultatele experimentului au fost mult mult decît mulţumitoare, între media testării iniţiale şi a celei finale, concepute din itemi similari, înregistrîndu-se o creştere de două puncte.

Concluzia, confirmînd ipoteza şi demersul monografică a experimentului, a făcut obiectul unei scrisori metodice difuzate în toate şcolile gălăţene.

Prof. GHERASIM MIRONELA
inspector la Inspectoratul Şcolar Judeţean Galaţi

ÎN LUMINA HOTĂRÎRILOR CONGRESULUI ȘTIINȚEI ȘI ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

ORDINEA ȘI DISCIPLINA, PREMISE ALE CALITĂȚII

(Urmare din pag. 1)

ridicăm la cote cît mai înalte, responsabilii direct implicați în realizarea acestora sînt directorii școlilor și profesorii diriginți. Fiind vorba de un proces foarte complicat, disciplina dintr-o școală nefiind rezultatul unor măsuri speciale, aplicate sporadic și izolat, ci rezultatul întregului proces instructiv-educativ din școală, a întregii activități didactico-pedagogice, munca profesorilor diriginți este orientată în direcția coordonării și finalizării de către aceștia a eforturilor tuturor cadrelor didactice.

Aflîndu-se permanent în mijlocul copiilor și școlarilor, educatoarele, învățătorii și profesorii diriginți cunosc în fiecare clipă progresele în comportarea acestora, sesizează la timp fenomenele și reglează toate activitățile educative în direcția obiectivelor educației comuniste.

Atît în cadrul activităților de zi cu zi, cît și al orelor educative desfășurate, aceștia ajută copiii și școlarii în înțelegerea corectă a regulilor de convieţuire socialistă și în formarea deprinderilor de comportare corespunzătoare acestor reguli, ele fiind de fapt cele două sarcini ale educării disciplinei conștiente. Prin discuții individuale cu elevii, în cadrul dezbaterilor organizate în orele educative, **profesorii diriginți ajută pe elevi să înțeleagă că disciplina liberă și conștientă este determinată de interesele societății socialiste și coincide cu interesele fiecărui membru al ei. Este liberă fiindcă omul înțelege normele de comportare și acționează în concordanță cu ele. Este conștientă fiindcă se bazează pe înțelegerea necesității de a respecta normele prevăzute.**

Grija inspectoratului școlar, a conducerilor de școli este ca acestea să se realizeze treptat, în funcție de particularitățile vîrstei copiilor și a elevilor. Dacă la grădiniță regulile de comportare apar ca niște cerințe venite din partea educatoarei, a părinților, în celelalte trepte de școlaritate se are în vedere interiorizarea acestora pe baza unei motivații adecvate.

Se ține seama însă și de faptul că munca nu poate fi redusă la explicații, ci la un sistem de măsuri care să favorizeze acest proces. Există o preocupare constantă pentru organizarea și respectarea unui regim de muncă a școlarilor, pentru desfășurarea activităților din orarul zilei, încît acestea să se constituie în elemente de imprimare a ordinii și disciplinei. În plus, elevilor le sînt oferite exemple de ordine și disciplină precum și rezultatele acestora, ori de cîte ori se ivește ocazia. Directorii școlilor veghează la punctualitatea cadrelor didactice, la modul cum sînt organizate și desfășurate activitățile. Este tot mai mare numărul de unități în care ordinea și disciplina sînt exemplare, și cu efecte pozitive în comportamentul școlarilor.

Acesta este modul unei înțelegeri superioare a sarcinilor ce ne revin, a exigenței principiale cu care directorii școlilor respective au știut să conducă colectivele în fruntea cărora au fost aleși. În astfel de unități nu este scăpat din vedere nici cel mai mic amănunt. Localul este permanent curat, sălile de clasă, cabinetele și laboratoarele, curtea școlii sînt expresia spiritului de ordine și disciplină, care s-a permanentizat în școală. Întreaga activitate de predare-învățare se desfășoară numai pe cabinete și laboratoare. De la sosire pînă la plecarea de la școală, mișcarea elevilor este caracterizată de aceleași trăsături de ordine și disciplină : intrarea și ieșirea din săli se face în ordine, liniștea din timpul orelor de curs nu este de nimic tulburată, echipele de serviciu, pe clasă și școală, împreună cu cadrele didactice, veghează ca procesul instructiv-educativ din fiecare zi și fiecare oră, recreațiile etc. să se desfășoare la nivelul prevederilor din regulamentul de ordine interioară.

Asemenea trăsături definitorii pentru modul de lucru într-o unitate sînt ușor de observat chiar de la sosirea într-o astfel de școală. Așa se procedează și se muncește în colective didactice ca cele din unitățile : Liceul Agroindustrial din Scorniceşti, Școlile Nr. 7 și Nr. 9 din Slatina Nr. 6 din Caracal și cele din comunele : Piatra Sat, Nicolae Titulescu, Gropșani, Studina și Leotești.

Dorim, în continuare, să ne oprim la un exemplu pe care-l considerăm semnificativ, în ceea ce privește flexibilitatea educatorilor în acțiunea de reglare a activității educative cu noile situații ce apar în viața școlii. Începînd cu acest an școlar, chiar de la deschiderea anului de învățămînt, pregătirea tehnico-practică a elevilor se efectuează direct în unitățile economice (industriale și agrare). Diriginții, directorii de școli, celelalte cadre didactice au primit sarcina să meargă în unitățile respective și să cunoască modul cum elevii se integrează noilor situații. Chiar numai după cîteva luni de instruire practică în producție au apărut unele fenomene pozitive, foarte favorabile formă-

rii unor trăsături de comportament la elevi. Munca într-o întreprindere, cerințele prezentării și plecării de la program la orele stabilite, respectarea unor cerințe stricte de muncă și protecția muncii, spiritul muncitoresc, cerința folosirii halatului și a purtării ecusonului, după modelul muncitorilor au determinat, noi trăsături de comportament la elevi. Dar aceasta a avut un reflex pozitiv și în rîndul cadrelor didactice. Acestea au fost determinate să transfere unele reguli învățate în producție și în viața școlii, să devină și mai exigenți în ceea ce privește punctualitatea la ore a elevilor, efectuarea temelor, îndeplinirea sarcinilor, îngrijirea și păstrarea bunurilor obștești etc. Tematica orelor educative a cunoscut și ea un reviriment. S-a renunțat la teoretizări și abstractizări pe marginea unor teme (subiecte) imaginate (inventate). Regulile de comportare sînt dezbătute în cadrul unor situații reale, concrete, văzute de copii în unitățile în care se instruiesc pentru viitoarea meserie. Cele mai interesante studii de caz sînt cele care se fac pe marginea unor fapte, evenimente luate și observate de copii de la locul lor de muncă, din întreprindere. Exemplele, modelele de comportare cele mai convingătoare au devenit tot cele cu care elevii se întîlnesc acum direct. Este semnificativ faptul că profesorii diriginți trec pe la panoul de onoare al întreprinderii și la orele educative antrenează pe copii să spună ce-au aflat despre muncitorii și tehnicienii de la care învață meseria. Sperăm ca, în timp, colaborarea cu întreprinderea să se constituie într-un factor important de influențare asupra școlarilor și în ceea ce privește educarea acestora în spiritul ordinii și disciplinei muncitorești, cea mai apropiată de spiritul nou, revoluționar.

La Congresul științei și învățămîntului a fost creat Consiliul Național al Științei și Învățămîntului, în fruntea căruia se află tovarășa acad. dr. inginer Elena Ceaușescu, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim-viceprim-ministru al guvernului. Aceasta dă garanția ridicării activității de cercetare pe noi trepte ale cuceririlor științifice.

Pentru școală se impune o implementare mai largă și mai profundă a cercetării științifice, în scopul pregătirii tinerelor generații și în direcția însușirii celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii actuale.

În unitățile de învățămînt ale județului Olt au fost organizate un număr de 3 241 cercuri tehnico-științifice ale elevilor. La sesiunile de comunicări din anul școlar anterior au participat 52 991 elevi.

Profitînd de noua situație creată prin trecerea activității tehnico-practice în unitățile economice, Inspectoratul Școlar, împreună cu organizațiile de copii și tineret a luat măsura sporirii numărului de elevi antrenați, alături de specialiști din producție și cadre didactice, la munca de cercetare.

Programul unitar al activităților politico-educative, conceput împreună cu Consiliul Județean al Organizației Pionierilor și Comitetul Județean U.T.C. cuprinde măsuri concrete care vizează realizarea acestei sarcini.

În plus, pentru cunoașterea legilor statului nostru socialist, în școli se organizează periodic întîlniri cu reprezentanți ai organelor de stat, care explică elevilor din clasele mari care sînt prevederile unor legi și necesitatea respectării acestora.

Este edificator faptul că, datorită unor astfel de acțiuni conjugate, în școlile județului Olt, cazurile de abateri de la normele de convieţuire socială au devenit izolate.

Dar preocupările Inspectoratului Școlar s-au diversificat și în ceea ce privește colaborarea școlii cu familia elevilor. Dacă pînă nu de mult, familiile elevilor erau solicitate mai cu seamă în ceea ce privește acțiunile de gospodărire și îmbunătățire a bazei didactico-materiale, acum, familia este un colaborator tot mai apropiat și în ceea ce privește influențarea pozitivă a elevilor pentru formarea unor trăsături de comportare civilizată. Prin comitetele cetățenești ale părinților (județean, pe școală și pe clase), în cadrul lectoratelor, părinții sînt pregătiți și orientați și în ceea ce privește supravegherea regimului de viață al copiilor, munca de învățătură, frecventarea regulată a școlii, comportarea acestora acasă, pe stradă, la școală etc.

Evident, numai o colaborare strînsă a școlii cu toți factorii implicați în educație poate asigura funcționarea eficientă a mecanismului de implementare a unui model de comportare viabil în lumina unui cod moral instituit sau pe cale de instituire.

Nu pe ultimul loc se înscriu însă și preocupările Inspectoratului Școlar în ceea ce privește ordinea și disciplina celor chemați să educe pe elevi : cadrele didactice. Începînd cu conducerile de școli, în toate unitățile stăruim ca toate colectivele să fie exemple de ordine și disciplină, prin punctualitatea la activități și ținută exemplară, prin pregătirea temeinică a fiecărei activități, prin dragoste și înțelegere față de copii, prin manifestarea permanentă a spiritului de colaborare tovărășească între membrii colectivului, toate acestea avînd (chiar dacă nu observăm noi !) efecte mari asupra educației tineretului : la cei mici (preșcolari și copii de vîrstă școlară mică), să aibă ce imita, iar cei mari (gimnaziu, licee și școli profesionale) să aibă un model de autoritate profesională.

În unitățile județului sînt numeroase colectivele didactice în rîndurile cărora se găsesc astfel de exemple. Cum e firesc, din rîndul celor buni, se evidențiază cei mai buni — model de comportare, de punctualitate în îndeplinirea exemplară a sarcinilor. Astfel de oameni cum sînt : Motcă Ștefan, Georgescu Mihai, Rădulescu Nicolae, Preda Ion, Neagu Marin, Vărzaru Filofteia, Antonescu Marin, Matache Maria și mulți alții se bucură de stima și încrederea colectivelor în care muncesc și ale noastre.

Ca o concluzie la cele prezentate, Inspectoratul Școlar Județean Olt își propune să desfășoare, în continuare, o activitate susținută, pentru ca în toate unitățile de învățămînt să domnească ordinea și disciplina, garanții ale realizării cu succes a nobilelor sarcini ce revin cadrelor didactice din documentele partidului nostru, din cuvîntările secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România.

Vom avea în vedere ca realizarea disciplinei liber consimțite și conștiente trebuie să aibă la bază cunoașterea, înțelegerea și învățarea normelor de conduită, potrivit stadiilor dezvoltării copiilor și școlarilor. În acțiunile tuturor cadrelor didactice va exista permanent preocuparea ca acestea să ajute elevii să dea sens și valoare vieții individuale, să anticipeze schimbările de comportament la elevi, să vizeze autoeducația, iar în locul unei „moralizări" („cicăleli sîciitoare") să se adopte o „învățare" centrată pe formarea de sentimente și convingeri și să urmărească un model normativ ideal. Sînt doar cîteva din ideile călăuză ale muncii noastre viitoare.

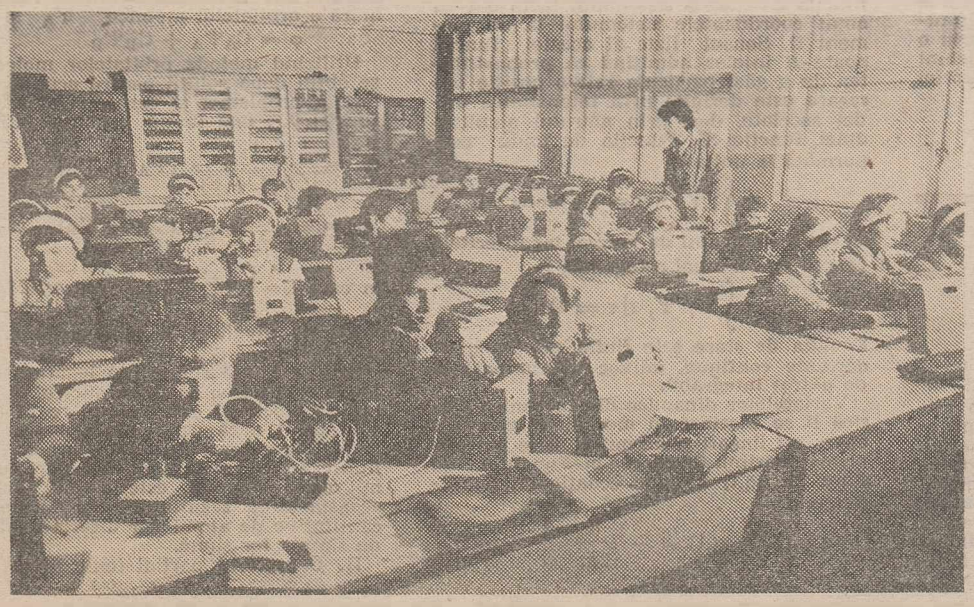

LA BAZA DEZVOLTĂRII ŞI MODERNIZĂRII ÎNVĂŢĂMÎNTULUI CELE MAI NOI CUCERIRI ALE ŞTIINŢEI, TEHNICII ŞI CULTURII CONTEMPORANE

În ultima parte a trimestrului I, o brigadă a Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului şi Inspectoratul Şcolar al Judeţului Olt au întreprins o acţiune de îndrumare şi control în mai multe unităţi şcolare din judeţul Olt. Din colectivul de îndrumare au făcut parte, alături de inspectorii şcolari, numeroase personalităţi ale şcolii româneşti contemporane, cadre universitare cu activitate ştiinţifică de prestigiu, care sînt implicate în activitatea de perfecţionare a conţinutului învăţămîntului şi a metodelor de predare-învăţare.

Cu acest prilej, au avut loc întîlniri-dezbateri ale cadrelor didactice din şcoli din judeţul Olt cu colectivele de control pe discipline, cu care ocazie au fost prezentate concluzii desprinse din acţiune sau modalităţi de perfecţionare a procesului instructiv-educativ.

Prezentăm, în continuare, sinteze din expunerile cadrelor didactice universitare participante la această acţiune.

Poezia românească de azi în şcoală

Poezia noii generaţii ar putea fi grupată, simplificînd, desigur, în opt categorii sau stiluri de creaţie.

Întîia e aceea a baladiştilor, iniţiată de Radu Stanca (1920—1962), care, alegîndu-şi drept model pe Goethe şi văzînd în baladă o formă de poezie lirică, nu epică, un mijloc de comunicare a unei stări afective, îşi propunea să umple vidul produs în lirică de adepţii poeziei pure în sensul conceptului lansat de Henri Bremond. Un ciclu de poeme, **Baladele lacrimei de aur**, a fost scris de Radu Stanca înainte de 1950. Lui Stanca i se alătură Ştefan Augustin Doinaş cu balade mitice, legendare, apocrife, satirice, de o mare siguranţă a mijloacelor retorice, poet armonios, traducător, după Blaga, al lui Faust de Goethe, mai diluat, Tudor George cu piese şi refrene muzicale pe motive de blues sau folk. Cezar Ivănescu, apoi Alexandru Miron şi Barbu Cioculescu.

O meditaţie sau cel puţin o nelinişte existenţială caracterizează opera altor poeţi, din care cel mai important este A. E. Baconsky. Îndoielile asupra experienţelor spirituale din **Fiul risipitor** (1964) sînt extinse asupra întregii existenţe în **Cadavre în vid** (1969) cu sarcasme la adresa decadenţilor, a poligrafiei bolnave, despre un spaţiu gol, formulat în cuvinte fără viaţă. Poetul deplînge falsul delir, absurdul, marasmul celor născuţi la confluenţa însîngerată a răsăritului cu apusul, închinători la nişte idoli pe care „nici un templu nu-i mai primeşte". O aventură lirică, o meditaţie asupra existenţei şi condiţiei poetului oferă în versurile sale Vasile Nicolescu, cutreierînd spaţiul şi timpul în căutarea unui land al visului sub comandamentul estetic renascentist al proporţiei pure, al „secţiunii de aur". În aceeaşi categorie intră meteoricul Nicolae Labiş cu **Primele iubiri** (1956), Cezar Baltag cu **Răsfringeri** (1966), oglindiri sau mai bine-zis convertiri ale conceptelor în imagini cu tentaţia experienţelor fundamentale şi cu apeluri la mit precum la cel al lui Acteon, înţeles ca incercare de poesie a purităţii prin creaţie, în fine, Ioan Alexandru, pentru care omul poartă vina de a se fi născut ca un semn al onoarei de a trăi, contrazicînd neexistenţa, infernul discutabil. **Imnele bucuriei** (1973) exprimă o dorinţă de dezmărginire, care e şi a lui Dinu Flămînd din **Apeiron** (1971), Adrian Popescu, Horia Bădescu, Marius Robescu şi alţii.

Manieriştii de stil Ion Barbu au ca reprezentanţi principali pe Aurel Rău. Nichita Stănescu, Leonid Dimov, Sorin Mărculescu, Daniel Turcea, Ion Mircea, Virgil Mazilescu, Ion Nicolescu, Marcel Gafton. Nichita Stănescu îşi propune să realizeze o corespondenţă între realitatea dinăuntru şi cea dinafară, o identitate între sentimente şi cuvinte, înţelegînd poezia ca o instruire despre esenţe. Practica mimesisului e denunţată. Plecînd de la ideea că în poezie cuvîntul trebuie să se identifice cu lucrul, poetul încearcă să descopere în spatele lucrurilor fondul enigmatic sonor.

A patra categorie e aceea a poeţilor chtonici, poeţi ai pămîntului, vorbind despre obîrşii şi despre spaţiul spiritual determinat de cel geografic, specific. Printre reprezentanţi avem pe Ion Gheorghe, Ion Horea, Gheorghe Pituţ, Petre Ghelmez, Gheorghe Istrati, George Alboiu, cel mai important fiind Ion Gheorghe, autor de compuneri urmuziene în **Zoosophia**, evocator de practici primitive în **Megalitice** (1972) şi care a incercat chiar o restituţie lirică a Daciei felix în ceea ce el numeşte **Dacia feniks** (1978). Interesantă ca proiect, născocirea limbii dacilor rămîne himerică, degenerează în **Joaca jocului**, unde Ion Gheorghe devine din logofăt, „fiul logosului".

Fanteziştii ironici formează o altă categorie ai cărei reprezentanţi sînt Geo Dumitrescu, Petre Stoica, Marin Sorescu, Mircea Ivănescu, Emil Brumaru, Gheorghe Tomozei, Corneliu Sturzu, Ioanid Romanescu, Mircea Dinescu, categorie plurivalentă, poate cea mai caracteristică şi care stă la baza noului val declanşat prin 1980 de Mircea Cărtărescu. De la poanta subtilă, strecurată pe neaşteptate într-un discurs de aparenţă familiar amabilă, a lui Geo Dumitrescu, compătimirea victimelor iremediabile ale banalităţii, urîtului şi inerţiei vieţii minate de timp a lui Petre Stoica, spiritul „gouailleur", zeflemist, benign faţă de cel prevertian a lui Marin Sorescu, mopetiada, epopeea derizorie a lui Mircea Ivănescu, comuniunea cu lucrurile din spaţiul domestic, mobilele, veşmintele, uneltele, animalele de casă, a lui Emil Brumaru, poezia de stil ironic, ludică, intoarsă adesea spre glumă, îşi etalează eroii şi faptele lor mărunte, uneori absurde, spre deruta dar şi spre uimirea cititorului, obişnuit să treacă ca şi indiferent peste ele, să se arate acum surprins de miracolul lor ignorat. Este poezia care, prin noutate şi ingeniozitate, şi-a găsit cei mai mulţi cititori.

Era firesc totuşi ca reversul acestei categorii, stilul sentimental şi elegiac, să-şi păstreze nu mai puţin vechii aderenţi : pe Aurel Gurghianu, Victor Felea, Tiberiu Utan, Horia Zilieru, Anghel Dumbrăveanu, Radu Cârneci, Ovidiu Genaru, Liviu Călin, Dan Laurenţiu şi Gheorghe Azap. Mai puţin inovatori, aceşti poeţi melancolici, nostalgici, generoşi şi delicaţi, orfici, litanici, galanţi, academici, senzuali sau vaporoşi, serafici, voluptuoşi sau angelici, dau replica modernă vechiului cîntec de lume, elevînd tonul romanţelor şi al textului de muzică uşoară, atît de răspîndit în toată epoca de după război, datorită şi multiplicării aparatelor şi instrumentelor de emisie, ca şi vedetelor vocale masculine şi feminine.

Nivelul poeziei feminine nu a fost niciodată mai ridicat în toată evoluţia literaturii române ca după cel de-al doilea război mondial. Nu înţeleg prin poezie feminină o poezie de sex, opusă celei masculine, ci, în chip firesc, o poezie care completează poezia bărbaţilor cu o notă aparte, corespunzătoare unei sensibilităţi speciale şi chiar unei filosofii existenţiale proprii. Reprezentante de seamă sînt Ana Blandiana şi Ileana Mălăncioiu, alături de care se inscriu Violeta Zamfirescu, Constanţa Buzea, Ioana Diaconescu, Marta Bărbulescu, Veronica Russo, Mara Nicoară, Daniela Crăsnaru, Carolina Ilica, Mariana Bulat, Virginia Muşat, Liliana Ursu. Pentru Ana Blandiana, poezia este o aspiraţie spre puritate, condiţie etică, dar şi o sublimare a vieţii, condiţie estetică, fiindcă nemurirea se obţine prin identificarea cu universul, nu prin imitarea naturii, poezia fiind o mutaţie ontologică.

În fine, din numărul mare al poeţilor angajaţi, militanţi patrioţi, ai cetăţii, în fruntea cărora a rămas mereu Mihai Beniuc, trebuie amintiţi Ion Brad şi Al. Andriţoiu, poeţi cu activitate paralelă, care şi-au menţinut echilibrul de la început, ţinuta clasică, atenţi şi la forma versului. Cel mai impetuos, Adrian Păunescu a asimilat din căutările poetice ale ultimilor ani şi a adus la diapazonul propriu o mulţime de experienţe, aventuri şi viziuni lirice, dizolvîndu-le în magma propriei sale imagini poetice.

Prof. univ. dr. AL. PIRU
Universitatea din Bucureşti

Perspective şi tendinţe de dezvoltare ale studiului fizicii

Dezvoltarea economico-socială a ţării noastre în următorii ani pune în faţa şcolii noi sarcini în ce priveşte formarea şi educarea tinerelor generaţii. Ridicarea calităţii bunurilor materiale la nivel de vîrf, în raport cu piaţa mondială, presupune o forţă de muncă aptă să producă astfel de bunuri. Aceasta înseamnă atît formarea unor deprinderi practice la un înalt nivel de performanţă, cît şi o atitudine pozitivă faţă de muncă în general, faţă de activitatea practică în special. Este, de asemenea,nevoie de oameni inventivi, receptivi la ideile perfecţionării permanente a proceselor de producţie, dispuşi să menţină un contact creator cu mediul în care îşi desfăşoară activitatea.

Nu este o exagerare să afirmăm că fizica este una din disciplinele de învăţămînt care oferă cele mai largi posibilităţi pentru instruirea tinerilor, în sensul obiectivelor de mai sus. Ne bazăm afirmaţia pe faptul că în cadrul acestei discipline se poate însuşi cum nu se poate mai bine **metoda ştiinţifică** de cercetare a naturii, se pot forma deprinderi practice adecvate şi trăsături de caracter atît de necesare în viaţă şi societate, cum sînt : perseverenţa, exigenţa faţă de acuratetea unor rezultate, spiritul de observaţie de întrajutorare etc. Într-adevăr, cu ocazia efectuării experimentelor didactice, integrate în lecţii — care trebuie să prevaleze îndeosebi în clasele VI—X — elevii au posibilitatea să cerceteze dependenţa unor fenomene de diferiţi factori (variabile), să înregistreze date manipulînd instrumente de măsură, să le prelucreze şi interpreteze, formulînd ipoteze, efectuînd aproximări sau utilizînd tehnica modernă de calcul.

Conţinutul programei şcolare de fizică — ce ţine seama de istoria dezvoltării cunoaşterii în domeniul fizicii — permite, de asemenea, relevarea efortului făcut de oamenii de ştiinţă pentru acumularea şi ordonarea observaţiilor, a tatonărilor specifice căutărilor legilor fundamentale.

Conţinutul programei şcolare şi respectarea indicaţiilor de aplicare a ei în procesul de predare-învăţare constituie o premisă a realizării obiectivelor educative prin intermediul fizicii. Cu prilejul acţiunii de îndrumare şi control din judeţul Olt, am constatat cu satisfacţie că, după cîţiva ani de activitate cu actuala programă, pe baza manualelor realizate în raport de conţinutul ei, majoritatea cadrelor didactice asigură predarea fizicii la nivelul exigenţelor moderne, se preocupă de utilizarea mijloacelor de învăţămînt şi de integrarea adecvată a acestora în lecţii.

În acelaşi timp, am remarcat consecvenţa cu care profesorii de fizică se străduiesc să adapteze conţinutul ştiinţific şi volumul de cunoştinţe prevăzut de programe la capacităţile de asimilare ale elevilor şi la specificul profilului de pregătire în meserie a elevilor (Liceele „Ion Minulescu", „Radu Greceanu" din Slatina, Agroindustrial din Scorniceşti şi Industrial Nr. 1 din Caracal). Probele de verificare aplicate, răspunsurile elevilor la lecţii, discuţiile purtate cu ei au relevat că majoritatea acestora stăpînesc conceptele fundamentale şi legile fizicii şi le aplică în explicarea fenomenelor întîlnite, în situaţii practice.

În atenţia cadrelor didactice se află în permanenţă realizarea unor momente de mare eficienţă educativă prin introducerea în conţinutul lecţiilor a unor realizări ale ştiinţei şi economiei ţării noastre, ale judeţului Olt, în domeniul aplicaţiilor fizicii.

Dotarea unităţilor controlate este din cele mai bune, remarcîndu-se şi preocuparea de extindere a gamei de mijloace de învăţămînt prin autodotare (Liceele : Agroindustrial din Scorniceşti, Industrial Nr. 1 din Caracal, Şcolile nr. 7 şi Nr. 6 din Slatina).

Acţiunea de îndrumare şi control din judeţul Olt a însemnat un ajutor real şi pentru colectivul de îndrumare, membrii ai comisiei Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului pentru învăţămîntul fizicii, implicaţi în continuare în procesul de perfecţionare a programei şcolare şi a manualelor.

În perioada imediat următoare se va realiza revizia programelor şcolare şi a manualelor. Astfel, în următorii ani vor fi revizuite succesiv manualele pentru clasele a X-a, a XI-a şi apoi cele pentru clasele a IX-a, a XII-a şi a VI-a — a VIII-a.

O serie de observaţii făcute în cadrul acestei acţiuni vor fi considerate în perfecţionarea concretă a instrumentelor de lucru cu elevii (programă, manuale). Direcţiile de îmbunătăţire a conţinutului fizicii se referă la simplificarea volumului de cunoştinţe, prin eliminarea unor repetări şi reeşalonarea unor capitole pe ani de studiu. Preconizăm ca întărirea caracterului practic-aplicativ să se realizeze atît prin creşterea ponderii activităţii experimentale în cadrul lecţiilor, cît şi prin alegerea unor exemplificări ale fenomenelor fizice, mai strîns legate de activitatea practică, de producţie.

Prof. univ. dr. CONSTANTIN PLĂVIŢU
Universitatea din Bucureşti

Implicaţii ale chimiei cuantice în predarea unor cunoştinţe privitoare la natura legăturii chimice

În prezent, unele aplicaţii ale mecanicii cuantice constituie o parte teoretică, principial deosebit de importantă, a chimiei, în special în explicarea naturii legăturii chimice, problemă fundamentală pentru întreaga chimie. Încă de la începutul explicaţiilor electronice asupra naturii legăturii chimice, s-a făcut apel fie la punerea în comun de electroni, fie la cedarea-acceptarea acestora de către atomii parteneri la legătură. Mecanica cuantică introduce noţiunea de delocalizare a particulelor prin însăşi postulatele sale, a căror valabilitate este conferită prin confirmarea experimentală a concluziilor ce decurg din aplicarea lor. Aceasta constituie o premisă esenţială pentru explicarea naturii legăturii chimice.

Datorită faptului că în mecanica cuantică poziţia şi impulsul unei particule (a unui electron în cazul acesta) nu pot fi determinate simultan (relaţia lui Heisenberg), noţiunea de traiectorie a electronului, familiară în tratarea clasică, îşi pierde sensul. În locul ei, în mecanica cuantică se introduce probabilitatea de a găsi electronul la un anumit moment într-un punct dat al spaţiului. Aceasta se reprezintă prin introducerea funcţiei de undă asociată electronului, funcţie care dă seama de caracterul dual, undă-corpuscul, al electronului. Generalizînd, starea la un moment dat a unui sistem de particule avînd f grade de libertate poate fi descrisă de o funcţie de undă

$$\Psi(q_1 q_2, \ldots, q_f, t),$$

funcţia de stare a sistemului (prin q s-au notat coordonatele sistemului la un moment t). Sensul fizic al acestei funcţii poate fi înţeles admiţînd că probabilitatea de a găsi particula într-o poziţie oarecare este definită prin intensitatea undei asociate, deci prin pătratul amplitudinei funcţiei Ψ. Funcţia de undă este normată la unitate

$$\int |\Psi|^2 d\tau = 1 \quad \text{unde}$$

$d\tau$ este elementul de volum, iar diferitele funcţii sînt mutual ortogonale :

$$\int \Psi_i^* \Psi_j \, d\tau = 0$$

Funcţia de stare este finită, continuă, cu derivate continue, univoc determinată şi de pătrat integrabil.

Variabilelor dinamice din mecanica clasică li se asociază în mecanica cuantică operatori lineari şi hermitici, care pot exprima mărimi fizice reale. Funcţiile de stare Ψ (q,t) satisfac ecuaţia lui Schrödinger :

$$\hat{H}(q,p,t)\,\Psi(q,t) = -\frac{h}{2\pi i}\frac{\partial}{\partial t}\Psi(q,t)$$

unde $\hat{H}$ (q,p,t) este operatorul lui Hamilton (operatorul energiei) pentru sistemul studiat. Dacă funcţia Ψ este proprie operatorului $\hat{M}$ corespunzător variabilei dinamice M, atunci dacă :

$$\hat{M}\Psi = m\Psi$$

în această stare variabila M are valoarea constantă m. Pe această cale se pot [illegible] cula numeroase proprietăţi ale atomilor şi moleculelor în diferite stări : energia, raza, sarcina electrică, momentul de dipol, etc.

Deosebită importanţă pentru abordarea cuantică a naturii legăturii chimice are postulatul conform căruia dacă Ψ_1 şi Ψ_2 sînt funcţii proprii ale operatorului $\hat{M}$ corespunzător variabilei dinamice M, cu valorile proprii m_1 şi respectiv m_2, atunci starea reprezentată de funcţia Ψ (combinaţie liniară de funcţii Ψ_i) :

$$\Psi = C_1\Psi_1 + C_2\Psi_2$$

este aceea în care probabilitatea de a observa m_1 pentru M este c_1^2 şi probabilitatea de a observa valoarea m_2 este c_2^2.

În cele ce urmează se vor prezenta unele aplicaţii ale acestor idei fundamentale la probleme ale naturii legăturii chimice.

I. Legătura covalentă între atomii A şi B în molecula AB (de ex. H_2^+) este redată de orbitala moleculară φ, combinaţie liniară a orbitalelor atomice Ψ_A şi Ψ_B.

$$\varphi = C_A\Psi_A + C_B\Psi_B$$

Utilizînd metoda orbitalelor moleculare se obţin două soluţii pentru ecuaţia seculară a problemei şi corespunzător două funcţii φ, una liantă, cealaltă antiliantă

$$\varphi_l = \frac{1}{\sqrt{2(1+S)}}(\Psi_A + \Psi_B)$$

$$\varphi_a = \frac{1}{\sqrt{2(1-S)}}(\Psi_A - \Psi_B)$$

în care $S = \int \Psi_A^* \Psi_B \, d\tau$ reprezintă integrala de învăluire a celor două orbitale atomice.

Soluţia liantă reprezintă legătura covalentă prin aceea că între nuclee, densitatea de electroni este mai mare în moleculă decît dacă cei doi atomi s-ar afla, izolaţi, la aceeaşi distanţă. Caracterul calitativ nou al moleculei, în raport cu atomii ce o compun, este astfel evident, aceasta fiind rezultatul unei acumulări cantitative de atomi dar diferind calitativ de simpla lor sumă.

II. Caracterul parţial ionic al legăturii

covalente este corespunzător redat dacă se dezvoltă funcția de undă a celor 2 electroni (notați 1 și 2) care asigură legătura covalentă în molecula A—B.

$$\Phi(1,2) = \varphi(1)\varphi(2) = (C_A \psi_A(1) + C_B \psi_B(1))(C_A \psi_A(2) + C_B \psi_B(2)) = C_A^2 \psi_A(1)\psi_A(2) + C_B^2 \psi_B(1)\psi_B(2) + C_A C_B(\psi_A(1)\psi_B(2) + \psi_A(2)\psi_B(1))$$

Primii doi termeni reprezintă distribuția de tip ionic A^-B^+ și respectiv A^+B^- iar ultimul termen, legătura covalentă rezultată prin punerea în comun a electronilor între cei doi atomi. În raport cu diferența de electronegativitate dintre atomii A și B dacă de ex. A este mai electronegativ decît B, sînt de luat în considerare primul și ultimul termen din dezvoltarea de mai sus, aceasta se poate scrie sub forma :

$$\Phi = N(\psi_{cov} + \lambda\psi_{ion})$$

în care N reprezintă coeficientul de normalizare la unitate al funcției Φ iar λ este coeficientul de pondere al contribuției părții ionice în raport cu cea covalentă și constituie un parametru care reflectă fidel caracterul parțial ionic al legăturii covalente, în strînsă corelație cu numeroase proprietăți ale moleculelor. De exemplu, în cazul hidracizilor halogenurilor se obțin rezultatele cuprinse în tabelul de mai jos, în care μ reprezintă momentul de dipol al moleculei.

Molecula	λ	μ (D)
HF	0,86	1,91
HCl	0,45	1,03
HBr	0,36	0,78
HI	0,23	0,38

III. Orbitala moleculară scrisă ca o combinație liniară de orbitale atomice se calculează în studiul teoretic al moleculelor poliatomice utilizînd procedee elaborate de mai mult timp. Astfel în studiul structurii electronice π a hidrocarburilor aromatice se scrie funcția proprie a fiecărui electron π ca o combinație liniară de orbitale atomice (n reprezintă numărul de atomi de carbon, fiecare atom contribuind cu un electron p la moleculă :

$$\Psi(i) = C_1\Psi_1(i) + C_2\Psi_2(i) + \dots C_n\Psi_n(i)$$

De exemplu în cazul moleculului de benzen, orbitalele moleculare π ocupate cu cîte 2 electroni fiecare au expresia :

$$\varphi_I = \frac{1}{\sqrt{6}}(\varphi_1 + \varphi_2 + \varphi_3 + \varphi_4 + \varphi_5 + \varphi_6$$

$$\varphi_{II} = \frac{1}{2}(\varphi_2 + \varphi_3 - \varphi_5 - \varphi_6)$$

$$\varphi_{III} = \frac{1}{\sqrt{12}}(2\varphi_1 + \varphi_3 - \varphi_2 - 2\varphi_4 - \varphi_5 + \varphi_6)$$

Cu ajutorul acestor orbitale se pot calcula mărimi moleculare importante precum densitatea de electroni π pe atomi, caracterul de legătură dublă, valența liberă a atomilor etc.

IV. Alte probleme de seamă pentru înțelegerea mecanismului legăturii chimice și care au fost abordate în cadrul aceluiași formalism privesc orbitalele atomice cu caracter hibrid și corelarea lor cu stereochimia, legătura chimică coordinativă, legătura metalică, legătura de hidrogen, forțe intermoleculare etc.

Prof. dr. doc. V. EM. SAHINI
Universitatea din București

Biologia ca știință și obiect de învățămînt

În epoca actualei revoluții tehnico-științifice, biologia modernă este chemată [illegible] un rol primordial, să contribuie [illegible] numai la cunoașterea intimă a proce[illegible] biologice caracteristice materiei vii, [illegible] în același timp, și la rezolvarea marilor probleme ale societății umane. Au apărut astfel domenii noi ale biologiei, cum sînt **ingineria genetică și biotehnologiile moderne** care își propun să realizeze manipularea artificială a informației genetice în scopul transformării organismelor în conformitate cu nevoile sociale.

Pe baza ingineriei genetice au apărut și se dezvoltă rapid biotehnologiile moderne care urmăresc să utilizeze microorganismele (bacterii, drojdii, mucegaiuri etc.), culturile de celule vegetale și animale pentru producerea de substanțe utile, necesare în agricultură și industria alimentară, în medicină și industria farmaceutică, în industria chimică, în exploatarea petrolului și a unor minereuri, în producția de energie. De asemenea, cu ajutorul ingineriei genetice se pot obține organisme, reprogramate genetic necesare pentru crearea de noi soiuri de plante și rase de animale de mare eficiență economică.

Iată de ce, în documentele Congresului al XIII-lea al P.C.R. și la Congresul științei și învățămîntului, s-au subliniat în mod repetat necesitatea dezvoltări[illegible] cercetărilor în domeniile prioritare ale bi[illegible]iei, precum și importanța biologiei ca știință fundamentală în cadrul procesului de învățămînt.

Școala românească a reușit în general să țină pasul cu această revoluție biologică și să realizeze un proces de învățămînt modern, în care biologia, alături de celelalte științe fundamentale, și-a găsit locul cuvenit.

În județul Olt, unde un colectiv al Ministerului Educației și Învățămîntului a urmărit procesul instructiv-educativ în numeroase unități școlare, am constatat cu satisfacție că predarea biologiei este realizată în condiții bune, că există o bază materială satisfăcătoare și că profesorii își fac datoria cu competență și seriozitate. Unități școlare cum sînt Liceele „Radu Greceanu" și „Ion Minulescu" din Slatina, Liceele agroindustriale din Caracal, Scornicești etc. au laboratoare bine utilate, un bogat material didactic, iar cadrele didactice, desfășurînd o activitate susținută, au reușit să pregătească elevii la nivelul cerințelor actuale, să contribuie la formarea și dezvoltarea concepției materialist-dialectice despre viață. De asemenea, s-a realizat o bună corelare între predarea cunoștințelor de biologie și cele de agricultură, în legarea teoriei cu formarea deprinderilor de muncă pe terenurile experimentale.

Deși numărul de ore săptămînal pe care profesorii le au la dispoziție în liceu pentru predarea biologiei este mic, apreciem că s-a realizat, totuși, însușirea corectă a noțiunilor fundamentale, că s-a efectuat o selectare riguroasă a cunoștințelor în scopul esențializării lor, că s-au eliminat elementele nesemnificative în predarea diferitelor lecții.

La numeroase unități școlare am remarcat buna organizare și utilizare inten-

Prof. dr. doc. PETRE RAICU
Universitatea din București

(Continuare în pag. a 8-a)

Locul și rolul marxismului în actuala confruntare ideologică

Cercetarea locului și rolului marxismului în ideologia zilelor noastre se constituie, neîndoios, în obiect al unor vaste și neîncetate demersuri teoretice ; filozofia, economia politică, sociologia, etica, estetica, ideologia politică, științele însesi care, cu toate feluritele lor moduri de a se propune, poposesc asupra marxismului ca asupra unui subiect predilect, imposibil de ocolit. Gînditori de orientări diferite și, laolaltă cu ei, conștiința comună vor să știe încă, după mai bine de 130 de ani de la apariția sa, **ce este marxismul, care a fost „miracolul" transformării sale în lume istorică reală, ce semnifică el pentru istoria ultimului pătrar al secolului al XX-lea, ce rol poate împlini pentru viitorul previzibil al umanității.**

A ști toate acestea sau a vrea să răspunzi la toate aceste întrebări — problema nu poartă numai o semnificație teoretică — importantă fără îndoială pentru statutul ideologiilor și raporturile dintre ele —, ci și una **existențială**, care privește, așadar, viața însăși a oamenilor, a claselor și grupurilor sociale, relațiile dintre state și popoare, **calitatea istoriei empirice**, a **celei** care **este** și a celei care **va fi.** De mare complexitate fiind deci, problematica rolului și locului marxismului în actuala dezbatere ideologică nu se poate lăsa cuprinsă într-o schemă. Oricît de sugestivă ar fi ea, schema poate duce, așa cum s-a întîmplat adeseori, la **schematism**, la simplificări, la imagini idilice și la imagini catastrofice (fenomene de asemenea întîlnite), la substituiri nepermise teoretic, în fine, la chiar pierderea esenței problematicii marxismului și a înțelegerii adecvate a locului și rolului lui în construcția valorică a zilelor noastre și, în general, în **reconstrucția** istoriei reale a oamenilor. Avertizînd asupra acestui fapt-capcană sau asupra acestei capcane devenită de multe ori fapt, vom observa, în limitele și cu limitele maximei generalități, că dezbaterea actuală asupra **locului și rolului marxismului** în viața **ideologică** și în istoria empirică, este generată, primordial, de un fenomen incomparabil prin proporțiile și semnificațiile lui : **transformarea unei ideologii în lume istorică reală.**

O filozofie care a revoluționat la mijlocul secolului trecut filozofia însăși avea să revoluționeze, prin comuniunea ei, cu mișcarea practică a proletariatului, a omenirii care „suferă și gîndește", istoria însăși, făcînd posibilă apariția unei istorii noi a omenirii ca **istorie socialistă.**

Acest fapt prin care istoria a făcut salturi de la imperiul dominației necesității la cel al instaurării dialectice a libertății, a tulburat ideologia nemarxistă, continuă să o tulbure azi în chip deosebit și a pus, continuînd să pună, probleme noi, pentru însăși teoria și practica marxistă. Nu este deci de mirare că în fața unei teorii devenită lume și a unei lumi care își îmbogățește propria sa teorie, ideologiile nemarxiste însesi se divid, intrînd în conflict între ele, chestionînd, din perspective care merg pînă la opoziții uneori absolute, marxismul, locul și rolul lui.

O ideologie reacționară, conservatoare prin ideile și stilul ei, se grăbește, reluînd motive consumate și învechite, să demonstreze indemonstrabilul: marxismul este mort, pulverizat, e fantasmă, un incontrolabil, o sumă de propoziții fără fundamente riguroase, o ne-filozofie, un mit, o doctrină subiectivistă etc. Spiritualiști și iraționaliști de azi, elitiști, reprezentanți ai obscurantismului și misticis-

Prof. univ. dr. GH. CAZAN
Universitatea din București

(Continuare în pag. a 8-a)

Exigență și responsabilitate în predarea matematicii

Recent, Ministerul Educației și Învățămîntului a analizat modul în care se transpun în viață programele de mare importanță ce decurg din documentele istorice ale celui de-al XIII-lea Congres al partidului, din programele adoptate de Congresul științei și învățămîntului cu privire la creșterea calității și eficienței pregătirii specialiștilor necesari tuturor domeniilor de activitate în județul Olt. O concluzie dominantă este aceea că toate unitățile școlare din acest județ dispun de o puternică bază materială, de un personal didactic valoros care acționează cu înaltă responsabilitate pentru a-și onora nobila misiune cu care a fost investit, pregătirea și educarea tinerelor generații, că se acționează cu fermitate și se înregistrează realizări de seamă pentru îmbinarea strînsă a învățămîntului cu producția și cercetarea, cheia de boltă a perfecționării acestuia. Cele mai multe școli și licee pot constitui adevărate modele de organizare, dotare, încadrare cu personal didactic de calitate, de statornicire a unor legături strînse, organice cu unități puternice industriale și agricole în care pregătirea practică a elevilor se realizează în condiții optime. Procesul instructiv educativ se desfășoară la un nivel ridicat, majoritatea elevilor dovedind o temeinică pregătire teoretică și practică, o bună pregătire politico-ideologică, patriotică, revoluționară.

În cele ce urmează mă voi referi la cîteva aspecte ale pregătirii elevilor în domeniul matematicii. Rezultatele sînt bune, chiar foarte bune. Cadrele didactice muncesc cu dăruire. Lecțiile sînt riguroase și accesibile, se asigură o bună motivare a conceptelor predate, se pune un accent deosebit pe claritate și precizie, raționamentele și argumentarea sînt concludente. Există o preocupare permanentă pentru familiarizarea elevilor cu procesul de abstractizare și se realizează o strînsă corelare, a matematicii predate, cu realitatea, precum există și o sporită grijă pentru ca elevii să se obișnuiască cu formularea problemelor, cu demonstrarea unor propoziții sau teoreme la nivelul posibilităților lor. La aplicații se trece de la probleme simple, la altele cu un grad mai mare de dificultate. Problemele care se dau spre a fi lucrate acasă sînt însoțite de indicații metodologice, sugerîndu-se modalitățile de soluționare. Unele experimente didactice ne-au reținut atenția prin eficiența lor formativă : astfel, am constatat preocupări pentru individualizarea verificării elevilor prin pregătirea de probleme pentru fiecare din ei, verificarea fiind urmată de comentariile menite să le sistematizeze cunoștințele.

Este semnificativ faptul că toate lecțiile la această disciplină se țin în cabinete de matematică adecvate, în laboratoare bine dotate, organizate funcțional. Rezultă și pentru noi, cei care pregătim viitori profesori, modalități de îmbunătățire a practicii pedagogice a studenților.

În cadrul unor întîlniri de lucru cu cadrele didactice de specialitate din Slatina, organizate cu sprijinul Inspectoratului Școlar Județean, au fost puse în discuție și o serie de probleme menite să asigure perfecționarea pregătirii profesorilor. Ne referim la modalități care contribuie, indeosebi, la intenificarea pregătirii pedadogice și metodice. S-au făcut și propuneri utile pentru îmbunătățirea manualelor de matematică, pentru utilizarea lor mai eficientă, precum și cu privire la necesitatea introducerii de cunoștințe noi din domeniul astronomiei și astrofizicii. Toate acestea dovedesc, încă o dată, responsabilitatea cu care profesorii de liceu din acest județ privesc propria lor pregătire, continua îmbogățire a cunoștințelor elevilor.

Realizările deosebit de importante obținute în județul Olt, în toate unitățile școlare, se datoresc și activității bogate și rodnice desfășurate de inspectoratul școlar, care, cu competență, principialitate și exigență, coordonează întregul proces instructiv-educativ din județ. Cunoscînd temeinic fiecare unitate școlară, fiecare colectiv de cadre didactice, se asigură obiective unitare în vederea sporirii calității conținutului învățămîntului, a pregătirii corespunzătoare a forței de muncă necesare atît acestui județ cît și celor limitrofe. Activitatea de îndrumare și control a inspectoratului școlar, cadrele didactice sînt permanent și cu multă grijă sprijinite de către tovarășa prof. dr. Elena Bărbulescu, care imprimă, întregii munci din școală, dinamism, înaltă responsabilitate pentru ca aceasta să răspundă cerințelor tot mai mari ale dezvoltării social-economice a țării, sarcinilor trasate de conducerea partidului, pentru pregătirea și educarea tinerelor generații la nivelul epocii pe care o parcurge țara noastră.

Participarea la această activitate a însemnat pentru noi un rodnic schimb de opinii, de experiență. Am avut multe de învățat, după cum, credem, că, profesorii cu care am luat contact au desprins, de asemenea, folositoare sugestii pentru activitatea lor viitoare.

Prof. univ. dr. GEORGE CIUCU
Universitatea din București

Geografia — disciplină integratoare

Departe de a mai fi considerat un obiect de studiu secundar, geografia face azi parte dintre disciplinele școlare cu rol deosebit în formarea intelectuală și civic-patriotică a elevilor. Subliniem, în sprijinul acestei afirmații, una din valoroasele idei cuprinse în Cuvîntarea secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la primul Congres al științei și învățămîntului : **„Formarea omului nou, cu o înaltă conștiință revoluționară, comunistă, constituie una din îndatoririle fundamentale ale sistemului nostru de învățămînt."**

În același sens, prezentînd sintetic sarcinile școlii în etapa actuală, în Cuvîntarea rostită la încheierea lucrărilor acestui congres, tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu precizează importanța pe care o are geografia — alături de celelalte discipline de învățămînt — în educarea tinerilor, în formarea lor ca cetățeni conștienți, devotați patriei și poporului.

Și, cînd vorbim despre **valențele educative ale geografiei — educația materialist-științifică, educația patriotică, instruirea în vederea formării culturii generale** — trebuie să ne referim la toate diviziunile sale, care, din motive didactice și metodologice, au devenit discipline școlare distincte : geografia fizică generală, geologia, geografia continentelor și a statelor lumii, geografia patriei și altele. Un argument de bază în evidențierea rolului formativ multilateral al geografiei este faptul că elevii iau contact cu o bună parte din mulțimea legilor naturii, pentru prima dată, prin intermediul acestei discipline de învățămînt, mai ales al geografiei fizice generale, studiate în clasele a V-a și a IX-a, ea ocupîndu-se cu mediul de la suprafața pămîntului, cu modul în care omul intră — mijlocit sau nemijlocit — în relație cu acest mediu. Din multitudinea legilor geografice, le putem, astfel, aminti pe cele de formare a sistemului solar și a Pămîntului, a solurilor, legile scurgerii apelor, stocării acestora, epuizării lor în anumite anotimpuri, sau legitățile după care se produc inundațiile, cutremurele, vulcanismul. Cunoașterea și înțelegerea lor îl ajută pe om să folosească, spre binele său și contribuind la progresul civilizației umane, materiile sau energiile naturii, îl ajută să scape de spaima pricinuită de unele fenomene firești și, în ultima vreme, datorită progreselor spectaculoase ale tuturor științelor, să le prevină consecințele dezastruoase sau chiar să le înlăture.

Cunoștințele despre continentele și țările Terrei, predate în clasele a VI-a și a VII-a, sînt de o deosebită însemnătate pentru omul acestui sfîrșit de veac, pentru omul mileniului trei ; în timpul pe care-l trăim, omenirea se confruntă, din ce în ce mai mult, cu probleme de interes general, a căror rezolvare presupune colaborarea și conlucrarea între țări sau grupuri de state aflate pe toate cele cinci continente. De astfel de relații depinde, de exemplu, soluționarea deșertificării, a exploatării raționale de resurse energetice convenționale, a resurselor oceanice, diminuarea poluării apelor sau a atmosferei etc.

În contextul geografiei lumii, **învățarea geografiei patriei presupune atît aplicarea aprofundată a unor legi generale ale naturii și societății la specificul țării noastre, cît și cunoașterea tuturor elementelor care formează acest specific, care dau individualitate și personalitate pămîntului românesc.** Este cunoscut, din istoria de patru ori milenară a acestui neam, rolul unificator al pămîntului natal, pentru poporul nostru, pentru daci și pentru urmașii lor, românii. Structura geografică a domeniului Carpato-danubiano-pontic — însemnînd, în primul rînd, coroana carpatică cu munții ei bogați și păduri generoase, dealurile cu pășuni mănoase, apele repezi și limpezi, sau domoale, cîmpiile roditoare — a avut o importanță esențială pentru statornicia și ființarea poporului român pe aceste meleaguri.

Prof. dr. doc. GRIGORE POSEA
Universitatea din București

(Continuare în pag. a 8-a)

PROFESORUL ÎN FAȚA PROGRAMELOR ȘCOLARE (I)

În ansamblul proceselor pe care le presupune cu necesitate conceperea și desfășurarea unei activități instructiv-educative, cele care privesc **stabilirea și realizarea conținutului** acesteia dețin un rol hotărîtor pentru nivelul la care se desfășoară activitatea și pentru rezultatele ce se obțin. De aceea, „algoritmul procesului didactic" (prezentat și comentat succint în numărul 280 al revistei) pune în evidență, în contextul principiilor și criteriilor, care privesc realizarea sistemului de operații și procese proprii activității didactice, locul acțiunii profesorului pentru analiza, pregătirea și realizarea conținuturilor instruirii.

Investigațiile teoretice și încercările practice de a conferi activității didactice rigurozitate științifică și o mai mare eficiență fac necesară determinarea factorilor, a principalelor componente și condiții de care depind calitatea acțiunii didactice și nivelul rezultatelor obținute. În acest consens, orice analiză de sistem efectuată asupra actului didactic relevă prezența **conținutului instruirii ca una din componentele esențiale ale acestuia** și importanța sa covîrșitoare pentru funcționalitatea sistemului. Punerea în evidență a rolului și a funcțiilor conținutului instruirii în ansamblul acțiunii didactice, a interacțiunilor numeroase și nuanțate cu ceilalți factori și cu alte procese ale actului didactic, depășește caracterul explicativ al fenomentului, ea fiind menită să sugereze modurile cele mai fructuoase de abordare și de acțiune practică.

Mai mult decît oricare altă componentă a procesului didactic, conținuturile acestuia relevă funcții multiple și interacțiuni variate, atît cu factori exteriori acțiunii didactice, cît și cu diverse componente ale acestuia. În această perspectivă, o deosebită importanță o prezintă — prin concluziile pe care le generează — constatarea potrivit căreia conținutul instruirii este, în același timp, **obiect** al acestui proces și **operator** (în accepțiunea de „mijloc", de „agent") prin care se realizează scopurile și obiectivele urmărite în demersul didactic întreprins. Prima dintre aceste funcții este definitorie pentru actul didactic ; în ea își află — alături de scopurile și obiectivele vizate — legitimitatea procesului ca atare. Conținutul instruirii constituie o invariantă a actului didactic, o componentă necesară și permanentă a acestuia, oricare ar fi schimbările care se produc în celelalte elemente ale sistemului. Nu poate fi conceput procesul didactic fără un conținut determinat, conceptual, experimental, practic, ori sub forma unor valori morale, estetice, atitudinale etc. pe care le vehiculează și în legătură cu care vizează realizarea unor obiective de natură cognitivă, afectivă sau de **alt ordin.**

Funcția amintită conferă, totodată, conținuturilor o relativă independență față de ceilalți factori care intervin în desfășurarea activității, punînd însă în evidență relațiile acestuia cu factorii exteriori procesului de instruire, și anume cu progresele științei și tehnicii, cu dezvoltarea culturală.

Cea de a doua funcție se raportează la interdependența dintre conținuturi, de o parte și celelalte componente (metode și tehnici de instruire-învățare, forme de organizare, mijloace de învățămînt, moduri de lucru ș.a.), de altă parte. De altfel, tocmai această interacțiune dintre conținuturi și celelalte elemente constitutive ale actului didactic stă la baza numeroaselor moduri de a concepe procesul de instrucție și educație prin elaborarea de „curriculum", „program de instruire", „pachet de instruire" ș.a.

Mai multe concluzii de certă valoare teoretică, operațională se degajă din delimitarea funcțiilor amintite. Astfel, dacă procesul de instrucție și educație, este, prin natura sa, o acțiune întreprinsă deliberat, și prin aceasta, are totdeauna o anumită intenționalitate, exprimată în finalități, scopuri, obiective, tot așa ea nu poate fi concepută fără un anumit conținut. Din aceasta decurge **rolul covîrșitor** pe care îl au, pentru calitatea întregii activități didactice, **procesele pe care le implică stabilirea, organizarea și realizarea conținuturilor.**

În al doilea rînd, dubla funcție a conținuturilor — de obiect și operator al instruirii — subliniază legătura strînsă, **unitatea dintre scopurile și conținuturile activității didactice.** În planul acțiunii practice, unitatea acestor factori face infructuoase încercările de a defini pe oricare din ei independent de celălalt. Delimitarea lor, deși posibilă în plan teoretic și utilă, în perspectiva unei analize mai profunde, menită să contureze tehnicile proprii de determinare a fiecăruia, este nu numai foarte dificilă, ci și inoperantă din punct de vedere practic. De aceea, în activitatea de concepere și anticipare a oricărui demers didactic, conținuturile și obiectivele acestuia, în mod necesar, urmează să fie abordate în unitatea lor. Această idee se impune prin evidența ei și este deosebit de penetrantă în explicarea raporturilor dintre învățare și conținuturile învățării. Neînțelegerea unității scopurilor și conținuturilor proceselor de instruire-învățare se află la originea unor erori ce se comit uneori în explicarea sensului pe care îl are deplasarea accentului, în planul obiectivelor educației, de la asimilarea unui volum cît mai mare de informații către dezvoltarea capacităților intelectuale și formarea disponibilității pentru instruire continuă. Preocuparea insistentă și dealtfel legitimă de a-i „învăța pe elevi să învețe" (a-i învăța învățarea) nu poate să-și atingă scopurile în condițiile în care este subestimată învățarea unor conținuturi. Depășind aparența unui joc de cuvinte, capacitatea de învățare este favorizată numai cînd se învață ceva (este adevărat, într-un anumit fel), deci „a învăța să înveți, învățînd".

În al treilea rînd, aceleași funcții ale conținutului în ansamblul activității de instrucție și educație conduc la conturarea a două categorii de probleme în rîndul celor pe care le generează definirea și funcționalitatea acestei componente : de o parte, unele care privesc **selecționarea și elaborarea conținutului** învățămîntului în ansamblu și **organizarea** lui pe grade de învățămînt, profiluri de pregătire, discipline ș.a.m.d.; iar pe de altă parte, cele referitoare la **pregătirea** și **realizarea conținutului** determinat, în desfășurarea procesului de instruire-învățare. Aceste aspecte sînt orientate de principii distincte, implică operații de natură diferită și vizează persoane cu roluri specifice. Cel puțin în condițiile în care conținutul învățămîntului este prevăzut în programele școlare, care constituie obiecte de decizie a organelor de conducere a învățămîntului, obligatorii pentru profesori, este evident că acțiunea și responsabilitatea acestora sînt, preponderent, în legătură cu pregătirea și realizarea conținuturilor.

Putem consemna că, pînă în prezent, în teoria didactică atenția a fost îndreptată precumpănitor spre problemele care privesc elaborarea și organizarea conținutului (în planuri de învățămînt și programe), cele referitoare la acțiunea profesorului asupra programelor la ceea ce au de făcut aceștia pentru realizarea, cu bune rezultate, a conținutului instruirii, fiind mai puțin elaborate.

Tehnologia didactică modernă aduce în primul plan al acțiunii de construire și desfășurare a activității didactice procesele care privesc pregătirea și realizarea conținutului acesteia. Interesul manifestat față de analiza acțiunilor profesorului pentru a asigura predarea-învățarea conținutului stabilit prin programele școlare nu presupune, însă, că această activitate este cu totul desprinsă și izolată de elaborarea conținutului. În fapt, cele două grupe de procese se presupun și se condiționează reciproc. Astfel, metodologia de elaborare a conținutului constituită din ansamblul de principii, metode și tehnici de selectare și organizare a acestuia, deși se află în legătură în primul rînd cu dezvoltarea științei, tehnicii, a culturii și cu finalitățile educației, presupune luarea în considerare și a capacităților de asimilare ale subiecților care învață, precum și a posibilităților de realizare, cel puțin al celor care privesc mijloacele de instruire disponibile și pregătirea personalului didactic. De asemenea, experiența în materie demonstrează convingător că anumite conținuturi ale instruirii își sporesc șansa de a fi adecvate situațiilor în care urmează să fie realizate atunci cînd, la elaborarea lor, participă și educatorii chemați să le realizeze.

În același timp, cunoașterea de către profesori, ca realizatori ai conținuturilor date, a principiilor și criteriilor urmate în elaborarea conținuturilor este de natură să le ofere „deschideri" mai largi și de perspectivă în activitatea lor și să sugereze modalitățile cele mai potrivite de realizare în concordanță cu intențiile vizate de autorii programelor.

Activitatea de realizare a conținuturilor — corelată cu rolul de operator pe care îl îndeplinesc în contextul acțiunii didactice — pune în discuție probleme legate, mai ales, de conceperea strategiei de predare-învățare și de evaluare a rezultatelor și a procesului. Așa se explică faptul că, de multe ori, aceste aspecte nu sînt analizate în cadrul problematicii pe care o antrenează componenta „conținut" în actul didactic, ci în contextul stabilirii strategiilor didactice. Cu alte cuvinte, preocuparea de a răspunde adecvat întrebării „cum se desfășoară" activitatea include și răspunsuri la întrebarea „cu ce conținut".

Deși, așa cum s-a menționat, problemele referitoare la realizarea conținuturilor stabilite sînt mai puțin elaborate, totuși, necesitatea unei acțiuni a educatorului asupra acestora este, în general, recunoscută, chiar dacă, uneori, această recunoaștere se limitează la sublinierea unei cerințe generale potrivit căreia, în realizarea conținutului stabilit, este necesar ca profesorul să dovedească o „atitudine creatoare". Condițiile reușitei procesului de instruire sînt în legătură, în măsură însemnată, cu activitatea de realizare a conținutului, care presupune dozarea, adaptarea, sistematizarea și încă alte acțiuni asupra conținutului dat. Acceptarea acestei teze implică, în consecință, un demers menit să contureze procesele și operațiile prin care se exprimă atitudinea și acțiunea profesorului în realizarea programelor.

Privită din această perspectivă, activitatea de predare-învățare a unui conținut, departe de a fi înțeleasă ca simplă „transmitere" a unor informații, presupune utilizarea unui registru destul de bogat și de variat de procese, operații asupra conținutului stabilit, cu funcții atît de „pregătire" cît și de „realizare" a acestuia, astfel încît să fie cît mai bine asimilat, valențele lui formative pe deplin valorificate, iar efectele asupra elevilor cît mai puternice. Responsabilitatea profesorului, de conducător al procesului de instruire-învățare, nu se limitează, așadar, la aceea de executant al programelor stabilite, ci ea se definește prin raportare la realizarea obiectivelor prevăzute de acestea.

Conf. dr. ION T. RADU

CLASELE I — IV

CREȘTEREA EFICIENȚEI PREDĂRII — ÎNVĂȚĂRII

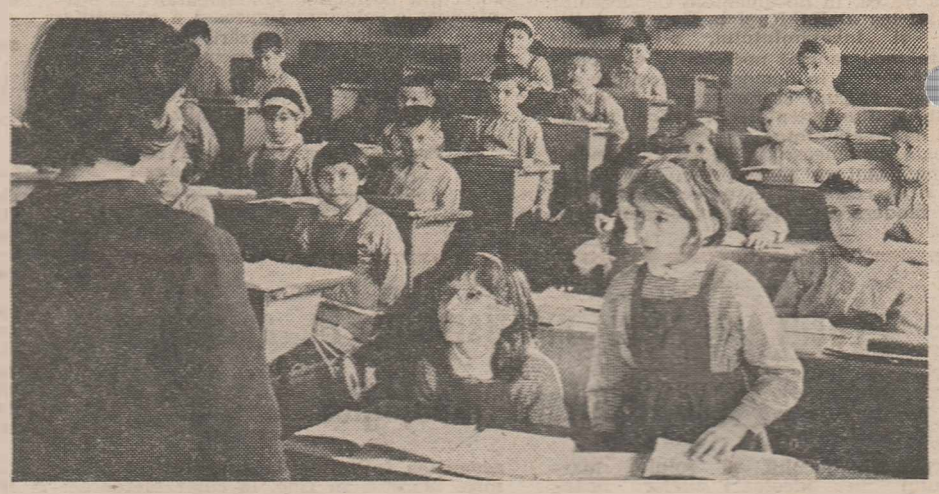

Mobilizați să înfăptuiască hotărîrile primului Congres al științei și învățămîntului, **învățătorii sînt preocupați să-i învețe pe elevi să iubească și să-și însușească limba română, să le formeze deprinderile necesare citirii, scrierii și socotitului corect, să-i introducă în lumea științei, a cunoașterii naturii și societății, să-i formeze în spiritul muncii, omeniei și cinstei, al dragostei față de patrie, al devotamentului nemărginit față de partid și popor.** Bazele pregătirii se pun — după cum este bine cunoscut — în ciclul primar prin realizarea unor activități de predare-învățare eficiente. După opinia noastră, **fiind un proces activ, predarea-învățarea eficientă depinde, în primul rînd, de competența, responsabilitatea și angajarea învățătorului.** De asemenea, activitățile de predare-învățare pot fi eficiente, în măsura în care se definesc prin frecvența cu care comunică și **generalizează experiențe pozitive.** În al treilea rînd, **procesele de predare-învățare sînt eficiente dacă devin forme ale producției sociale de cunoaștere, ale progresului în orizonturile de cultură, trăire, simțire și acțiune ale tinerei generații.**

Iată cîteva elemente reper (pînă la un punct le putem socoti și criterii) în înțelegerea și analiza eficienței proceselor de predare-învățare privite în unitate și nu ca entități separate.

1. **Eficiența înseamnă grija educatorului ca,** în principalele articulații ale sistemului de acțiuni didactico-educative întreprinse, **să controleze ameliorativ traiectoria formării personalității fiecărui elev.** Și, aceasta nu numai la anumite discipline sau numai pentru anumite obiective (de regulă, informative), nu numai pentru anumite conținuturi (de regulă, cele evaluabile la inspecții), sau pentru competențele de tip reproductiv, ci și pentru cele reflexive, creative, nu numai proiecțiile binelui, dar și ale răului, nu numai ale frumosului, dar și ale urîtului, nu numai ale drepturilor, dar și ale obligațiilor.

2. **Eficiența înseamnă a determina și a îmbunătăți continuu forța de mobilizare a intențiilor de a învăța la un obiect, asupra capacității de implicare și transfer a elevului asupra altor discipline.** În acest sens, reține uneori atenția neglijarea rolului factorilor întăritori și frenatori (recompensatori și punitivi) în diferitele forme și tipuri de învățare. Uneori se neglijează existența unor variate forme și tipuri de învățare școlară, a căror eficiență nu poate fi evaluată global, fără subtile și nuanțate corelări, fără cunoașterea interrelațiilor dintre logica internă a disciplinei și psiho-logica celui care învață.

3. **Eficiența predării-învățării înseamnă,** totodată, **cunoașterea și determinarea de către învățător a evoluțiilor cantitative și, mai ales, calitative a cîtorva parametri,** pe care-i vom exprima sub forma raporturilor. Astfel : **a) raportul echilibrat dintre acțiunea principiilor care stau la baza procesului de învățămînt,** ca proces de cunoaștere, **și dimensiunile implementării practice, operaționale a strategiilor proiectării didactice în funcție de criteriul timp, energie, particularitățile agenților (cum ar fi disponibilitățile vocaționale, profesionale și deontologice ale educatorului, maturitatea, capacitatea relațională și integrativă a elevilor) ; b) raportul dintre natura și forța stărilor motivaționale de start și intrare într-o situație didactică sau educativă cu a celor create în timpul desfășurării proceselor formative** în vederea pregătirii celor ce vor însoți elevul acasă după terminarea orelor de curs ; **c) raportul dintre determinanții instruirii dirijate, dominată de strategii destinate unui progres cert în formarea deprinderilor și priceperilor fundamentale** — citit, scris, socotit, calculat, comunicat, acționat — și determinanții instruirii semidirijate, orientate spre stimularea universului experiențelor sensibile, relaționale, sociomorale, motric-acționale, artistice, creative etc. ; **d) raportul dintre raționalitatea distribuirii timpului de către educator pentru diferitele activități și efectele formative ale utilizării optime a timpului de către elevi,** în funcție de experiența lor în învățare, de gradul stăpînirii tehnicilor de muncă intelectuală, de înseși capacitățile și motivațiile favorabile studiului independent ; **e) raportul dintre stilurile de predare și stilurile de învățare** aflate în plin proces de formare, dintre calitatea climatului psiho-social creat de educator și calitatea fondului socio-afectiv al elevilor ; **f) raportul dintre sfera exigențelor instructiv-educative globale** (standarde, normative, bareme etc. reflectate în programe) **și sfera reacțiilor de răspuns optim ale elevilor la acestea.** Rămîne o sarcină mereu actuală luarea în considerare a legităților ce explică neuniformitățile în materie de evoluție a fiecărei personalități : legea optimului dezvoltării, legea variabilității perioadei maximei dezvoltări, legea ritmului personal în învățare ș.a. ; **g) raportul dintre forța reprezentărilor pe care educatorii le au cu privire la succesul școlar real și calitatea reprezentărilor pe care le creează elevilor cu privire la valoarea criteriilor succesului școlar,** ale succesului și eșecului în plan social, profesional etc.; **h) raportul dintre factorii cognitivi ai învățării și potențialul stimulator sau inhibitor al factorilor noncognitivi,** dintre care menționăm aici pe cei afectivi, atitudinali, motivațional-instrumentali etc., factori adesea marginalizați, apreciindu-se greșit că învățarea afectivă sau jocul ca strategie de învățare ar fi specifice preșcolarității și nu tuturor perioadelor de formare a personalității.

Lector univ. dr. IOAN NEACȘU
Catedra de Pedagogie-Psihologie, Universitatea din București

LIMBILE MODERNE — UN APORT SPECIFIC LA FORMAREA MULTILATERALĂ A ELEVILOR

La educarea multilaterală a elevilor, la cultivarea sentimentelor patriotice şi pregătirea absolvenţilor pentru integrarea într-o muncă utilă societăţii, un aport specific — alături de celelalte discipline şcolare — îl are predarea limbilor moderne. Beneficiind de un cadru modern de predare — programe şi manuale (care se aplică din anul şcolar 1983—1984) elaborate într-o concepţie unitară, în lumina sarcinilor stabilite de documentele de partid — profesorii şi elevii au la îndemînă reale şi eficiente instrumente de lucru.

Pentru atingerea obiectivului major în predarea acestor discipline — capacitatea elevului de a comunica în limba modernă studiată — profesorul va utiliza metode şi mijloace variate, adecvate colectivelor lui de elevi.

Grupajul de articole din această pagină oferă cititorilor noştri cîteva dintre asemenea preocupări.

„Textul" şi creativitatea

Didactica limbilor străine a afirmat în termeni din ce în ce mai clari că sistemul lingvistic nu trebuie abordat ca un sistem abstract de reguli, ci ca o formă a vieţii sociale. Această perspectivă funcţională, îmbogăţită şi nuanţată de studiile pragmaticii, a impus într-un larg consens pedagogic ca elevii să fie antrenaţi în activităţi lingvistice dacă nu autentice, cel puţin realiste, prin care să se urmărească nu exersarea unor structuri artificiale, prefabricate, ci folosirea creatoare a limbii în scopuri comunicative.

Comunicarea presupune însă, cu foarte puţine excepţii, manevrarea unor unităţi lingvistice ce depăşesc frontiera frastică a gramaticii tradiţionale. Ea se realizează prin ansambluri coerente de fraze, numite „texte", obiect de analiză al studiilor lingvistice ce s-au impus, pe cît de ambiţioase pe atît de controversate, de-a lungul ultimului deceniu, sub denumirea de „gramatica textului" (GT). Implicaţiile sale didactice sînt evidente pentru orice sistem de predare ce-şi propune ca scop realizarea competenţei de comunicare în limba străină, întrucît, în termenii formulaţi mai sus, această competenţă este în mod necesar o **„competenţă de textualizare"**. Ea presupune, ca subcompetenţă, capacitatea receptivă de a sesiza dezvoltarea unui text, precum şi capacitatea productivă de a dezvolta o „temă" de bază, respectînd regulile progresiei, noncontradicţiei şi argumentaţiei fundamentate de vechea retorică, expresie a eforturilor de a formula mesajul logic şi explicit, urmînd o linie informaţională ascendentă şi ţinînd cont, în acelaşi timp, de dimensiunea semantică (organizarea lexico-gramaticală a textului în funcţie de „organizarea" domeniului de referinţă), cît şi de cea pragmatică (în funcţie de partener şi de presupuşii „savoirs partagés").

Activităţile de clasă capabile să conducă în timp la realizarea acestei subcompetenţe sînt multiple. GT deschizînd imperativ calea unei înnoiri metodologice. Ele pot fi grupate într-o ordine de dificultate determinată cantitativ şi calitativ de volumul şi natura elementelor lingvistice solicitate elevilor.

Exerciţiile de reconstituire sau de recompunere, numite „puzzles de textes", propun elevilor să restabilească ordinea iniţială a unui text decupat în fragmente prezentate în dezordine. Logicii impuse de coerenţa extra-textuală, dictată de adecvarea la domeniul de referinţă, i se adaugă mărcile lingvistice ale coeziunii intra-textuale (punctuaţie, aranjare în pagină, elemente diaforice, conectori, sistem verbal etc.), ce trebuie semnalate în mod sistematic elevilor, pentru a-i conduce spre o conştientizare a tehnicilor de folosire ;

Exerciţiile de completare pun elevul în situaţia de a imagina fragmentele suprimate ale unui text (începutul sau sfîrşitul, replici ale unui dialog), reconstruind informaţii, opinii, atitudini, în concordanţă cu structura internă a unităţii textuale globale. O variantă a acestui exerciţiu a devenit un joc clasic : un elev enunţă o frază, un altul continuă adăugînd altă frază ş.a.m.d., după o temă sau o schemă textuală prestabilită.

Exerciţiile de actualizare a unor scheme abstracte, discursive, tematice sau logice, necesită din partea elevilor găsirea expresiilor lingvistice adecvate secvenţelor textuale exprimate prin noţiuni abstracte.

Exerciţiile de reducere urmăresc educarea deprinderii de a transmite o cantitate de informaţii într-o formă prescurtată. Există mai multe tipuri de „texte reduse", cel mai exploatat în practica didactică fiind rezumatul.

La polul opus şi mai puţin cunoscute **sînt exerciţiile de expansiune,** care constau, în principiu, în a propune elevilor un scurt text coerent (de exemplu, o telegramă) cu sarcina de a-i dezvolta părţile componente (telegrama devenind astfel o scrisoare). O variantă mai larg utilizabilă în procesul didactic este exerciţiul de expansiune a titlului, a cărui funcţie esenţială este, se ştie, aceea de a produce „l'attente d'une réception" (H. Rück, **Linguistique textuelle et enseignement du français**, Hatier, Paris, p. 68). Bine dirijată, pe texte adecvate unei asemenea tratări, exploatarea deductivă a relaţiei titlu-text poate deveni o veritabilă activitate creativă de descoperire. Participarea activă şi conştientă a elevilor este asigurată de caracterul deschis al demersului, ce stimulează în mod deliberat imaginaţia, mizînd tocmai pe „aşteptare" : care dintre variantele propuse va fi confirmată de text ? În mijlocul acestei plăcute atmosfere ludice, profesorul îşi va urmări cu luciditate interesele didactice legate de introducerea structurilor lexico-gramaticale noi, ce vor fi înscrise pe tablă, paralel cu mersul conversaţiei.

Practicarea unor astfel de activităţi de exploatare didactică a GT contribuie la dezvoltarea competenţei comunicative de textualizare, înscriindu-se cu succes printre strategiile al căror obiectiv general este de a dezvolta la elevi, după expresia lui Sophie Moirand, „des potentialités communicatives aptes à s'actualiser plus tard, dans des situations non-scolaires" (**Enseigner à communiquer en langue étrangère**, Hachette, Paris, 1983, p. 41). Dar ea are şi o valoare formativă, stimulînd creativitatea ca pe o competenţă de rang superior, inter-textuală, deschisă către comunicarea universală.

Prof. DOINA SPIŢĂ
Liceul Industrial
„Metalurgica" din Iaşi

Tehnici de predare a vocabularului în primii ani de studiu

Prezentarea şi exersarea vocabularului formează, de regulă, prima etapă a fiecărei lecţii din manualele de limbi moderne, cuvintele fiind principalele purtătoare de sens, necesare atît în manipularea structurilor gramaticale cît şi în formarea deprinderilor de citire, exprimare orală şi în scris. Pentru parcurgerea acestei părţi din fiecare lecţie, programele prevăd de obicei o oră de curs.

A. PREZENTAREA lexicului nou are două aspecte : oferirea modelului de pronunţare şi precizare a înţelesului, a conţinutului semantic al cuvintelor.

Modelul de pronunţare este oferit de profesor, care va repeta unitatea lexicală nouă — izolat şi în context — pînă cînd elevii, în cor şi individual, vor imita corect.

Precizarea înţelesului cuvintelor noi se face cu ajutorul mijloacelor vizuale şi al celor lingvistice.

Cercetările efectuate de specialişti, precum şi activitatea practică la catedră au arătat că semantizarea intuitivă permite o memorare mai rapidă şi mai trainică a cuvintelor. De aceea, în special în anii I—II de studiu, manualele şi profesorii recurg la o gamă largă de **mijloace vizuale de semantizare.**

La început, se folosesc **obiectele** din imediata apropiere a elevului (obiectele din clasă, din servietă, legume şi fructe, jucării etc.), pentru prezentarea substantivelor, a culorilor, formelor, dimensiunilor etc. Verbele pot fi introduse prin asocierea **acţiunii** executate de profesor/elev cu forma lingvistică sau prin înfăţişarea unor **imagini :** ilustraţiile din manual mărite, seturi de jetoane elaborate de Oficiul pentru Mijloace de Învăţămînt al M.E.I., planşe tematice existente în şcoală pentru dezvoltarea vorbirii sau pentru limbile moderne etc. **Desenele** pe tablă şi **tabla de fetru** sînt, de asemenea, eficiente, atît ca mijloc de decodare, cît şi de fixare a lexicului. Pe tabla de fetru se pot fixa diverse ilustraţii reprezentînd acţiuni, păsări, animale, obiecte etc., care uşurează asocierea dintre sens şi forma lingvistică. Prin **gesturi şi mimică** se pot indica direcţia, localizarea obiectelor, o serie întreagă de acţiuni.

Modalitatea de utilizare a mijloacelor vizuale tradiţionale, la care se pot adăuga şi mijloacele moderne (retroproiectorul, diapozitivele), este următoarea : a) profesorul explică imaginea, folosind elementul lexical nou ; b) verifică înţelegerea de către elevi a noului material de limbă, prin întrebări sau traducere ; c) le cere elevilor să repete — în cor/individual — **cuvîntul/expresia predate,** pentru însuşirea unei pronunţii corecte ; d) deschide manualul şi citeşte exemplele, fiind urmărit cu atenţie de elevi, care vor citi după el.

Ilustraţiile din manual pot fi şi ele utilizate în scopul decodării mesajelor lingvistice. Elevii urmăresc prezentarea profesorului privind imaginile din cărţi, explicaţiile de sub acestea fiind acoperite. După ce sensul cuvîntului a fost asociat cu reprezentarea vizuală şi s-a realizat înţelegerea anunţului — prin întrebări sau traducere — se trece la citirea propoziţiilor care însoţesc imaginile de către profesor şi elevi.

Mijloacele lingvistice de decodare sînt utilizate mai ales în anii III—V de studiu. Acestea sînt : **contextul,** care îi ajută pe elevi să descifreze, fără ajutorul dicţionarului, sensul unor cuvinte pe care nu le-au întîlnit ; **sinonimele şi antonimele,** folosite pentru elucidarea sensului unui cuvînt cu ajutorul altuia cunoscut de elevi ; **definiţia, derivarea şi compunerea.**

În cazul în care, fie mijloacele vizuale, fie cele lingvistice necesită explicaţii complicate, care reduc eficienţa lor, se poate recurge la **traducerea** cuvintelor noi în limba română.

Dicţionarul este şi el util în etapa avansată de studiu, cînd profesorul îi va ghida pe elevi în utilizarea acestuia (identificarea categoriei gramaticale a cuvîntului căutat, cunoaşterea abreviierilor, alegerea sensului potrivit, în cazul cuvintelor polisemantice etc.)

B. FIXAREA lexicului. Simpla notare a cuvintelor noi pe tablă şi explicarea/traducerea lor nu sînt suficiente pentru însuşirea acestora. În scopul utilizării spontane, în situaţii de comunicare, a noilor achiziţii lexicale, ele trebuie întîlnite şi practicate de multe ori, în contexte variate. Vom prezenta aceste activităţi în ordinea aproximativă a dificultăţii :

repetarea după profesor a cuvintelor/enunţurilor conţinînd cuvintele noi ; **substituirea** elementelor lexicale noi în structuri cunoscute (cu sau fără suport vizual) ; **citirea** propoziţiilor ilustrative din manual ; **corectarea** propoziţiilor profesorului sau a celor din manual referitoare la ilustraţiile din carte ; **răspunsuri la întrebări** alternative sau generale, pe marginea ilustraţiilor din manual ; **descrierea ilustraţiilor** din manual ; **sinonimie** (înlocuiţi cuvintele subliniate cu altele asemănătoare ca sens) ; **antonimie** ; **perifrază/definiţie** simplă ; **derivare** cu sufixe şi prefixe productive în limba modernă studiată ; **formarea de cuvinte compuse** ; **transformarea** dintr-o categorie gramaticală în alta ; **completarea** propoziţiilor cu cuvintele care lipsesc ; practicarea noilor elemente lexicale sub formă de **dialoguri uzuale,** a căror structură este de obicei indicată în manuale, sau sub formă de **întrebări şi răspunsuri** referitoare la experienţa personală a elevilor ; **exprimarea liberă/compunerea** pe o temă dată.

Din această gamă largă de exerciţii pentru fixarea lexicului, profesorul va alege pe cele care corespund necesităţilor clasei sale şi va solicita cît mai mulţi elevi în efectuarea lor. **Tema pentru acasă** va consta din scrierea unuia dintre exerciţii, de obicei cel care reia cele mai importante probleme lexicale, în vederea reţinerii lor. În primii ani de studiu se pot cere elevilor şi **copierea cuvintelor noi** în caiete, împreună cu sensul lor, şi învăţarea lor pe dinafară.

C. CONSOLIDAREA lexicului se realizează în cadrul activităţilor de explorare a textului lecţiei : întrebările pregătitoare, citirea în scopul înţelegerii textului, exerciţiile de verificare a înţelegerii lecturii, precum şi cele de formare a deprinderilor de exprimare orală şi în scris.

Asist. univ. dr.
GEORGIANA FÂRNOAGĂ
Universitatea din Bucureşti

Utilizarea bazei didactico-materiale

Zestrea didactică a liceului nostru, materializată prin magnetofon, picup, epidiascop, aspectomat, retroproiector, a fost îmbogăţită de noi, profesorii de limbi străine, prin confecţionarea de diapozitive (dispunem de un laborator foto al şcolii), materiale intuitive ca : desene, planşe, crochiuri, figurine pentru flanelograf, folii pentru retroproiector.

Toate acestea s-au elaborat ca rod al strădaniei colegilor de-a lungul unei perioade îndelungate de timp, în care s-a consultat o bibliografie vastă, atît în limba maternă cît şi din publicaţiile de specialitate în alte limbi (Deutsch als Fremdsprache). S-au alcătuit, pentru fiecare lecţie, mape cu baterii de **exerciţii lexicale sau gramaticale,** menite să completeze fondul de exerciţii existent în manuale. La realizarea acestor exerciţii n-am neglijat aspectul gradului de dificultate, variind utilizarea lor de la o clasă la alta, în funcţie de nivelul de pregătire al elevilor.

Am considerat că trebuie să ne oprim în mod deosebit asupra semantizării, a predării-însuşirii vocabularului, printr-o selecţie riguroasă, care are în vedere gradul de folosire şi frecvenţă în comunicare a unităţilor lexicale. Pentru fiecare lecţie, elementele lexicale sînt introduse în structuri cunoscute de elevi, ceea ce ne-a obligat la pregătirea pe **fişe a propoziţiilor respective,** deoarece, exemplificînd spontan, profesorul nu găseşte cel mai potrivit context.

De un real ajutor în exersarea lexicului ne sînt **foliile pentru retroproiector cu exerciţii de completare urmate de folia de control,** în cazul în care elevii n-au descoperit elementul lexical potrivit.

Tot în sprijinul competenţei de comunicare am alcătuit **fişe-tabele cu sinonime şi antonime,** care pot fi utilizate la momentul potrivit. Pentru eficienţa învăţării s-a făcut apel la flexibilitatea în gîndire şi spontaneitatea elevilor, prin alcătuirea unor **jocuri cu elemente noi lexicale** de tipul : **„Magisches Quadrat"** sau **„Kammrätsel",** inspirate din cotidianul de limbă germană „Neuer Weg".

Considerînd conceptul că limba este prin excelenţă un mijloc de comunicare orală, am integrat în majoritatea orelor dialogul situaţional, creînd astfel o bază pentru o conversaţie liberă. Ca suport vizual se prezintă **un diapozitiv** sau, şi mai simplu, **un desen** (executat uneori de elevi talentaţi), **care să simuleze o situaţie,** în care interlocutorii pot fi un coleg, părinte, profesor, turist.

Sîntem conştienţi că obiectivul primordial al procesului instructiv-educativ este integrarea absolventului treptelor I şi a II-a în producţie şi în alte activităţi social-utile. În acest context, apare ca sarcină principală şi actuală a profesorului de limbi moderne familiarizarea elevilor cu lexicul tehnico-ştiinţific, în scopul achiziţionării unui vocabular de specialitate, axat pe profilul unor discipline ca : matematica, fizica, chimia, cît şi al practicii productive. În manuale există şi lecţii cu caracter tehnico-ştiinţific mai general ; de aceea a fost imperios necesară **selectarea unor texte tehnice,** care să cuprindă în majoritate elemente lexicale pentru profilurile mecanic şi electrotehnic, specifice meseriilor în care elevii se pregătesc.

Din volumul **„Germană pentru ingineri şi tehnicieni"** sau revista **„România azi",** am preluat anumite **texte, pe care le-am îmbogăţit cu noi termeni în funcţie de specialitatea claselor.** Textele au fost multiplicate la xerox-ul din dotarea şcolii.

Pentru ca elevii să înţeleagă mai bine noţiunile predate şi să-şi însuşească activ lexicul de specialitate, **unele lecţii s-au desfăşurat direct în atelierele de lăcătuşărie sau electrotehnică,** existente în cadrul complexului nostru şcolar, unde aceştia au avut în faţă uneltele şi maşinile respective, precum şi posibilitatea de a le manevra.

Pe lîngă **culegerea de texte tehnice** s-au alcătuit **inventare tematice tehnico-ştiinţifice,** pe care elevii le pot utiliza în cadrul cercului de traducători, unde sînt instruiţi să lucreze cu dicţionarele tehnice aflate în dotarea bibliotecii şcolii, îşi însuşesc tehnica traducerii unui prospect de folosire a utilajelor, deprindere utilă activităţii lor viitoare.

Pentru a-i determina să acorde mai multă atenţie limbilor străine, am introdus în cadrul cercului şi elemente care să le stimuleze emoţia estetică : **poezii şi cîntece, ilustrate prin proiecţii de imagini însoţite de muzică.**

Pentru întregirea profilului moral-politic al tînărului, cercul de traducători oferă posibilitatea însuşirii unui vocabular politico-ideologic, în conformitate cu obiectivul fundamental al educaţiei comuniste. Prin intermediul revistei „România azi", ne parvin **documentele de partid şi de stat** traduse integral, astfel încît traducătorii pot urmări echivalenţele şi transpunerile frazeologice politice dintr-o limbă în alta.

Avem convingerea că lista folosirii mijloacelor de învăţămînt rămîne deschisă, din punctul de vedere al diversificării acestora, în special a celor la îndemîna oricărui dascăl, în funcţie de măiestria sa interpretativă.

Prof. VIOLETA BLAGA
Liceul Industrial Nr. 1 din Baia Mare

În sprijinul profesorilor de limbi moderne

● Culegerea **Limbile moderne în şcoală** apare sub egida Societăţii de Ştiinţe Filologice din R. S. România şi include articole de specialitate privind predarea limbilor moderne în gimnaziu şi liceu.

● Se află în curs de tipărire volumul al IX-lea al culegerii **Predarea limbilor străine,** editate de Biblioteca Centrală Pedagogică ; el va cuprinde referate ample din literatura pedagogică străină privind probleme generale ale predării, precum şi rezumate de studii referitoare la metodica predării limbilor: franceză, engleză, germană, spaniolă şi italiană. La apariţia ei, lucrarea va fi difuzată prin casele personalului didactic şi inspectoratele şcolare.

● **Oficiul Central pentru Mijloace de Învăţămînt recomandă :**

— set de diapozitive „Cultură şi civilizaţie românească".

— texte şi exerciţii (înregistrate pe bandă magnetică) din manualele de limbi moderne pentru anii III şi IV de studiu.

— planşe cu figurine pentru tabla de fetru (apariţie recentă).

VIAŢA SINDICALĂ

Ataşament şi implicare responsabilă

În această perioadă se află în plină desfăşurare adunările şi conferinţele de dări de seamă şi alegeri ale organizaţiilor sindicale din unităţile de învăţămînt. Este un eveniment cu multiple rezonanţe în viaţa internă de organizaţie, în cadrul căruia se analizează, aprofundat şi responsabil, activitatea desfăşurată de sindicate de la alegerile precedente pînă în prezent, stabilindu-se, totodată, măsurile concrete pentru îmbunătăţirea muncii sindicale în spiritul orientărilor şi indicaţiilor formulate de secretarul general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, şi conforme cu istoricele hotărîri ale Congresului al XIII-lea al P.C.R. şi ale Congresului ştiinţei şi învăţămîntului. Adunările şi conferinţele sindicale de dări de seamă şi alegeri constituie, în acelaşi timp, un important prilej de a reliefa coeziunea de monolit a tuturor oamenilor şcolii, ataşamentul lor faţă de politica partidului şi statului în domeniul învăţămîntului, precum şi fierbinţele lor angajament de a face să prindă viaţă, prin strădaniile de fiecare clipă, cu rezultate tot mai valoroase, roadele acestei politici.

În cele ce urmează, publicăm părerile unor preşedinţi ai comitetelor sindicatelor învăţămînt din patru sectoare ale municipiului Bucureşti, pe marginea acestui eveniment.

Climat pentru o muncă de calitate

Dările de seamă ce se prezintă în cadrul adunărilor şi conferinţelor de alegeri, discuţiile participanţilor, măsurile ce se adoptă sînt străbătute de ideea că organizaţiile sindicale, sub conducerea organelor de partid, pe baza experienţei acumulate, trebuie să-şi folosească mai eficient întregul potenţial organizatoric, pentru a sprijini angajarea responsabilă a fiecărui colectiv didactic în procesul revoluţionar de perfecţionare a învăţămîntului, de valorificare mai bună a conţinutului ştiinţific şi educativ al lecţiilor.

În domeniul activităţii profesionale, adunările şi conferinţele sindicale relevă contribuţia sporită a organizaţiilor sindicale la realizarea calităţii şi eficienţei învăţămîntului nostru. Totodată, sînt relevate posibilităţile de îmbunătăţire a organizării şi desfăşurării întrecerii socialiste — pîrghie prin care sindicatele promovează în unităţile şcolare un climat stimulativ pentru o muncă de calitate sub toate aspectele.

Una din problemele prezente în analizele ce se desfăşoară se referă la activitatea sindicatelor în domeniul social, şi anume la condiţiile de muncă şi viaţă ale personalului din învăţămînt (condiţii mereu mai bune), la aplicarea legislaţiei de protecţie a muncii, la apărarea stării de sănătate şi refacerea capacităţii de muncă etc. Sînt examinate, cu răspundere, rezultatele obţinute în activitatea politico-educativă şi sportivă de masă, modalităţile de întreţinere a unei conduite morale integre ş.a.

Cadrele didactice nou alese în organele sindicale de conducere, prin competenţa şi ataşamentul lor faţă de şcoală, sînt o garanţie că vor milita cu devotament şi pasiune pentru înfăptuirea sarcinilor rezultate din hotărîrile Congresului al XIII-lea al partidului şi ale Congresului ştiinţei şi învăţămîntului, că se vor dovedi demne de încrederea acordată.

Prof. MARIA CULI
preşedinta Sindicatului Învăţămînt
Sectorul 1, Bucureşti

Întărirea vieţii de organizaţie

Din dările de seamă, din luările la cuvînt de la adunările pentru alegerile sindicale au reieşit cele mai importante şi instructive activităţi desfăşurate la nivelul grupelor şi al comitetelor noastre de secţie. Astfel, în trimestrul I al anului şcolar 1985—1986, au fost realizate în unităţile şcolare ale sectorului 3 un număr de aproximativ 120 lucrări cu conţinut ştiinţific, ştiinţifico-metodic, tehnic- aplicativ. Evidenţiem, în acest sens, contribuţia remarcabilă, pe linia activităţii creatoare în cercuri, desfăşurată de prof. Constantin Bangu, maistru-instructor la Şcoala Nr. 21. Acesta a reuşit să formeze 39 de elevi inovatori, ocupînd locul I pe ţară la concursul organizat în cadrul „Anului Internaţional al Tineretului" şi titlul de laureat al Concursului Internaţional din ţările balcanice, desfăşurat la Braşov.

Tot în trimestrul I al anului şcolar 1985/1986, s-a realizat în şcolile sectorului nostru un plan de producţie industrială globală în valoare de 45 153 000 lei, faţă de 43 586 000 lei planificat. Aici se cuvine să evidenţiem Liceul Industrial Nr. 6, Liceul „M. Basarab", Liceul Industrial Nr. 18, Liceul de Matematică-Fizică Nr. 3 etc.

Pentru cunoaşterea şi însuşirea temeinică de către cadrele didactice şi elevi a principiilor noului mecanism economico-financiar, Comitetul Sindicatului Învăţămînt sector 3 a organizat o întîlnire cu conf. univ. Paul Bran, de la Academia de Studii Economice, care a prezentat tema : „Probleme actuale ale funcţionării mecanismului economico-financiar".

Adunările de dări de seamă şi alegeri, la toate nivelele, au constituit şi un moment de angajare pentru îmbunătăţirea muncii noastre de viitor. Astfel, în colaborare cu Inspectoratul Şcolar al Sectorului 3, ne propunem să pregătim mai temeinic şi din timp cea de a III-a ediţie a manifestării metodico-ştiinţifice „Creativitate şi eficienţă în învăţămînt", să manifestăm o exigenţă sporită faţă de nivelul de pregătire al elevilor, să luăm toate măsurile pentru asigurarea calificării forţei de muncă necesare economiei Capitalei, în cincinalul 1986/1990.

Ne propunem, de asemenea, să facem totul pentru întărirea vieţii de organizaţie, pentru aplicarea fermă a principiilor şi normelor statutare şi consolidarea muncii şi conducerii colective.

Prof. ANA MARIA TEODORESCU
preşedinta Sindicatului Învăţămînt
Sectorul 3, Bucureşti

Acţionînd ca revoluţionari

Răspunzînd îndemnurilor tovarăşului Nicolae Ceauşescu, organizaţiile sindicale din sectorul 5 al Capitalei şi-au orientat activitatea în următoarele direcţii principale : dezvoltarea şi modernizarea învăţămîntului de toate gradele, pe baza celor mai noi cuceriri ale ştiinţei, tehnicii şi culturii, pregătirea temeinică pentru muncă şi viaţă a tinerelor generaţii etc.

Aceste sarcini şi orientări clare constituie un program mobilizator pentru toţi membrii de sindicat care caută să răspundă, prin fapte, dezideratelor majore ale instruirii şi educării tinerelor generaţii.

Membrii noştri de sindicat şi-au propus, la nivelul şcolilor, teme importante de cercetare în cadrul Simpozionului naţional „Creativitate şi eficienţă în învăţămînt", ediţia a III-a. Avem convingerea că în activitatea următoare oamenii şcolii din sectorul nostru vor răspunde cu rezultate deosebite şi cu o muncă plină de dăruire îndemnului adresat de secretarul general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, la Congresul al XIII-lea al partidului şi la Congresul ştiinţei şi învăţămîntului, de a educa tineretul în spirit revoluţionar, aceasta presupunînd ca, în primul rînd, cadrele didactice să acţioneze ca revoluţionari.

Prof. SUZANA MOGOŞANU
preşedinta Sindicatului Învăţămînt
Sectorul 5, Bucureşti

Interesele noastre — interesele societăţii

În luna ianuarie a.c., în toate unităţile de învăţămînt din sectorul nostru au avut loc alegeri în grupele sindicale. Ele s-au desfăşurat sub semnul transpunerii în viaţă a indicaţiilor date de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretarul general al partidului, privind implicarea mai directă a organizaţiilor de masă şi obşteşti, sub conducerea organelor şi organizaţiilor de partid, în soluţionarea problemelor complexe ale procesului de instruire şi de educare a tinerei generaţii în spirit revoluţionar. Cu acest prilej, a fost analizată, într-un profund spirit critic şi autocritic, întreaga activitate depusă de membrii noştri de sindicat, atît pe tărîm profesional, cît şi obştesc şi s-au trasat sarcini concrete de impulsionare a muncii şi de remediere a lipsurilor acolo unde ele există. Ca membri ai unei organizaţii de masă cu răspunderi ample şi complexe, educatoarele, învăţătorii şi profesorii din sectorul nostru depun toate strădaniile să ridice calitatea muncii de educator la înălţimea cerinţelor actuale. Sîntem conştienţi că în prezent sîntem datori mai mult ca oricînd să ne perfecţionăm munca metodico-pedagogică, călăuziţi fiind în permanenţă de politica internă şi externă a partidului şi statului nostru.

Ştim cu toţii că în socialism există o unitate deplină între interesele oamenilor muncii şi interesele generale ale întregii societăţi, că bunăstarea şi fericirea fiecăruia depind de prosperitatea şi înflorirea întregii ţări. Viitorul patriei este pe umerii copiilor şi tinerilor pe care îi pregătim astăzi pentru viaţă. Cum îi creştem şi îi educăm ? În unanimitate, cadrele didactice şi-au exprimat angajamentul ferm că vor milita şi în continuare pentru dezvoltarea iniţiativei şi capacităţii lor creatoare, pentru întărirea ordinii şi disciplinei în învăţămînt, pentru cultivarea unui spirit de înaltă răspundere, în vederea îndeplinirii tuturor sarcinilor ce le revin.

Prof. VIORICA FĂLCUŢESCU
preşedinta Sindicatului Învăţămînt
Sectorul 6, Bucureşti

Opinii consemnate de R. DIMITRIE

Biologia ca ştiinţă şi obiect de învăţămînt

(Urmare din pag. a 5-a)

nivă a terenurilor experimentale, a loturilor agricole, a cercurilor ştiinţifice, în vederea însuşirii integrale a cunoştinţelor de biologie şi agricultură, în mai buna cunoaştere a florei şi faunei din regiune. Pregătirea suplimentară a elevilor, realizată în cadrul acestor cercuri, a dus la rezultate bune la concursurile de admitere în treapta a II-a şi în învăţămîntul superior, precum şi la olimpiadele de biologie. De pildă, în anul precedent elevii din acest judeţ au obţinut locul II pe ţară la olimpiada de biologie.

Într-o întîlnire pe care am avut-o cu clasele a XII-a de la Liceul „Radu Greceanu", am putut aprecia nivelul ridicat de pregătire al unor elevi, care au pus întrebări pertinente privind manualul de biologie de cl. a XII-a şi au demonstrat că îşi însuşesc cunoştinţele din domeniul geneticii şi evoluţionismului cu mult interes şi pasiune.

Perfecţionarea cadrelor didactice este un proces continuu şi, în acest sens, este necesară o legătură mai strînsă, organică, între învăţămîntul universitar şi cel gimnazial şi liceal din judeţ. Conferinţele prezentate de cadrele didactice universitare venite la Slatina, cu ocazia acestei acţiuni de îndrumare şi control din judeţul Olt, au fost urmărite cu deosebită atenţie, s-au bucurat de mult succes, şi cadrele didactice locale s-au arătat interesate în a-şi ridica măiestria profesională.

Analiza învăţămîntului biologiei în judeţul Olt arată că, în general, s-au obţinut rezultate bune, că profesorii sînt preocupaţi de calificarea lor şi de ridicarea pe această bază a conţinutului procesului de învăţămînt, că există condiţii pentru ca biologia să contribuie în şi mai mare măsură la formarea unei concepţii ştiinţifice despre natură, la nivel modern. O contribuţie importantă a fost adusă la procesul de ameliorare a învăţămîntului biologiei, de Inspectoratul Şcolar Judeţean, care a reuşit să mobilizeze cadrele didactice la o muncă de calitate, pasionată şi eficientă. Sînt convins că în judeţul Olt există condiţii obiective pentru ca biologia să ocupe în şcoală locul cuvenit în calitatea sa de **ştiinţă fundamentală.**

Locul şi rolul marxismului în actuala confruntare ideologică

(Urmare din pag. a 5-a)

mului etc., atacă vehement marxismul nu pentru că în realitate el s-ar fi învechit, că ar fi o fantasmă ori un mit, ci, întrucît, dimpotrivă, **marxismul reprezintă singura ideologie care exprimă nevoile arzătoare ale omenirii ; cea de adevăr, de progres în libertate şi umanitate, de egalitate socială, de împlinire a unei vieţi umane.**

Filozofia lui Marx, marxismul în general, cu dezvoltările lui creatoare, reprezintă, cum au subliniat, o serie de gînditori, ei înşişi nemarxişti, singura teorie care poate — dată fiindu-i structura, spiritul, metoda, deschiderea critică, spre lume — ajunge la cunoaşterea lumii actuale, la descifrarea sensului istoriei şi al vieţii omului, la însăşi transformarea lumii.

În contextul creaţiei teoretice a zilelor noastre, marxismul nu este o ideologie între altele, ci ideologia epocii pe care o trăim, cea mai răspîndită şi influentă dintre toate ideologiile, ceea ce se explică prin modul său de cercetare şi dezvoltare, prin **felul** specific de analiză al lumii, prin valorile fundamentale pe care le profesează, prin faptul esenţial, al situării sale în raporturi deschise şi critice cu el însuşi şi cu tot ceea ce există.

Cum a subliniat, nu o singură dată, secretarul general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, forţa marxismului rezidă în caracterul său **antidogmatic**, el nefiind o colecţie de teze şi idei date o dată pentru totdeauna, ci o călăuză în acţiune.

Rolul marxismului nu stă, de aceea, în sanctificări, ci **în descoperiri, în reelaborări şi dezvoltări conceptuale, în îmbogăţirea propriei sale substanţe şi a culturii în general, în realizarea, prin unitatea sa dialectică cu practica social-istorică, a unei lumi raţionale în care omul să se redobîndească pe sine ca fiinţă liberă, creatoare, umană.** Sensul marxismului se dezvăluie în **dezvoltarea** şi **practicarea** lui creatoare, o pildă grăitoare a dezvoltării originale, creatoare a marxismului constituind-o, în contextul ideologiei de azi, opera secretarului general al partidului nostru, tovarăşul Nicolae Ceauşescu.

Creaţia teoretică a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, avînd ca fundament tradiţia filozofică a poporului român, filozofia lui Marx, cunoaşterea profundă, ştiinţifică a realului socio-uman, vădeşte, în toate articulaţiile şi sensul ei, că marxismul gîndit în spiritul iar nu în litera lui, exprimă trebuinţele fundamentale ale poporului nostru şi ale lumii, fiind forţa teoretică prin care conştiinţa umană nu iese doar în întîmpinarea lumii, ci, întîmpinînd-o, se implică în lumea ei, în stăpînire ca lume a transformărilor.

Geografia — disciplină integratoare

(Urmare din pag. a 5-a)

Dar cunoaşterea geografiei patriei presupune şi temeinice informaţii referitoare la etapa contemporană, la anii construcţiei socialiste, din care desprindem, ca exemple, complementarismul economic al regiunilor geografice ale ţării (optimizarea potenţialului lor economic), amenajarea bazinelor hidrografice, lucrările de îmbunătăţiri funciare executate pe specificul natural al fiecărei unităţi, eroziunea solurilor şi optimizarea fertilităţii acestora pe timp îndelungat, sistematizarea teritoriului şi a localităţilor în funcţie de legile mediului înconjurător, protecţia mediului ambiant. În acest context, o atenţie aparte se cere a fi acordată unor construcţii deosebite, inclusiv sub aspect geografic, care au valoare de emblemă pentru epoca noastră, cum sînt, de pildă, Canalul Dunăre — Marea Neagră, Transfăgărăşanul, suita staţiunilor de pe Litoralul Mării Negre, amenajarea Deltei, constelaţia marilor hidrocentrale, sau metroul bucureştean.

Să nu uităm, însă, că **împlinirea scopului educativ al acestei discipline şcolare — asigurat prin planurile şi programele de învăţămînt — depinde de pregătirea politică, de specialitate, pedagogică a profesorului.** Geografia este o disciplină multilaterală, care solicită vaste cunoştinţe din multe alte domenii, ceea ce impune profesorului o permanentă actualizare a informaţiei de specialitate pe baza unui riguros sistem de autoperfecţionare.

Cu prilejul activităţii brigăzii de îndrumare şi control din judeţul Olt am reţinut, ca pe o valoroasă acţiune, sprijinul pe care-l dă Inspectoratul Şcolar Judeţean, în mod deosebit, îmbogăţirii bazei didactico-materiale, perfecţionării cadrelor didactice — implicit profesorilor de geografie — considerîndu-le unele dintre verigile principale ale procesului instructiv-educativ. În toate şcolile văzute cu această ocazie există cabinete de geografie, unele dintre ele foarte bine dotate şi concepute pe criteriul deplinei funcţionalităţi. Multe şcoli din mediul rural au terenuri geografice şi staţii meteorologice. Predarea se face după nivelul şi specificul clasei, la clasele gimnaziale punîndu-se accent pe fixarea unor noţiuni şi denumiri prin localizările pe hartă, în timp ce la cele liceale se insistă, pe de o parte, pe evidenţierea caracterelor specifice ale fenomenelor geografice, a interdependenţei dintre aceste fenomene, a legilor naturii, pe de altă parte, pe relevarea şi realizarea aplicaţiilor practice referitoare la climă, relief, soluri şi ape.

Mulţi profesori folosesc la lecţii caiete speciale de geografie, completate de elevi şi în timpul orei, şi atunci cînd învaţă singuri. Integrarea documentelor de partid în procesul de predare-învăţare a geografiei este un alt procedeu folosit cu eficienţă maximă şi datorită combinării datelor oferite la nivel naţional cu cele din plan judeţean şi local.

Sînt doar cîteva aspecte care denotă că **experienţa valoroasă se obţine pe baza unei munci îndelungate, neîntrerupte şi creatoare, dovedind o concepţie unitară didactică a profesorilor de geografie, fundamentată pe cerinţele pedagogiei moderne, pe exigenţele politice şi social-economice ale ţării noastre, pe cele mai noi achiziţii ale ştiinţei geografice**. Predate în acest fel, lecţiile de geografie sînt, în acelaşi timp, lecţii de educaţie materialist-ştiinţifică, lecţii de educaţie civică şi patriotică, reprezentative pentru etapa dezvoltării intensive a României socialiste, pe care o inaugurează actualul cincinal.

Redacţia şi administraţia : Piaţa Scînteii nr. 1, Bucureşti, telefon : 17 60 10

Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"